

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Rábagyarmat Község Önkormányzata

2024 - 2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	13
Célok.....	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	41
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	54
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	63
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	71
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	79
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	80
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	81
1. A HEP IT részletei	81
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	81
Jövőképünk.....	81
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális).....	83
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	84
3. Megvalósítás	87
3.1 A megvalósítás előkészítése	87
3.2 A megvalósítás folyamata	87
3.3 Monitoring és visszacsatolás	90
3.4 Nyilvánosság	90
3.6 Érvényesülés, módosítás	91
4. Elfogadás módja és dátuma	92

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Rábagyarmat Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A falut Gyarmathnak, a heiligenkreutzi apátság idején Ruprechtnek nevezték. Gyarmat területe a Batthyányiak, majd Csáky László birtoka volt. II. Géza király a németújvári bencéseknek adományozta Gyarmatot, amit III. Béla 1183-ban, - megalapítva a szentgotthárdi ciszteri rendet, - tovább ajándékozott a cisztereknek. A falu alapítója Wolfer Walter németújvári gróf volt. Első említése 1157-ből ered. 1393-tól a kegyúri jogokat a Széchy család gyakorolta. 1570-ben Thurzó Erzsébetnek a faluban 10 portálja volt. Az 1600-as években Poppel Lászlónak is volt birtoka. Két önálló részből állt a falu. A templom és a temető melletti települést Kisgyarmatnak, a Partok lábánál, főleg az erdőirtásokkal elhódított részekben épült Nagygyarmat. 1931-ben kezdett összeépülni a két település, és a postaforgalom megindulásakor kapta Rábagyarmat nevet. Külterületei voltak: Külsőmajor, Erdéslak, Hegy, Rábelház, Siklérház. A családok elhelyezkedése alapján a házközösségekben élők szerekben helyezkedtek el, és kialakultak a családok nevét viselő szerek, így Kovács-szer, Huszár-szer, Dolgos-szer, Kardos-szer és még sorolhatnám tovább. A falu felső végét Fő-végnek, az alsót pedig Ó-végnek is nevezik. A falu régi múltjára utalnak a területén talált római eredetű cserépmaradványok, pénzérmék, a csiszolt kőkori balta, és a gyarmati agyagból készült ősi cserépmaradványok is. Területét a lakosság az erdők kivágásával gyarapította. A Rába lapos részein jó minőségű búza, kukorica és dohány termett. 1789-ben Tóth Mihály és testvére négy mázsa dohány termesztett Nagygyarmaton, 1823-ban pedig Takács Jánosnak volt jelentős termése. A földművelésben a

bogárhátas, bakhátas szántást honosították meg, amiért nagyon sok volt a családeltosztás alapján parcellázódó terület. Lentermesztéssel is foglalkoztak, azt feldolgozták kéziszerszámokkal ruházkodás céljára és ágyneműnek. A faluban a Rába-völgy éghajlata üde levegőjű. 1924-től Geiszlinger Béla plébános kezdeményezésére a lakosság egy része a városi családok nyaraltatását vállalta jövedelemkiegészítésre. Talaja a folyó völgyében homokos és iszapos, a magasabb teraszos részeken agyagos. A Rába partjait a víz sodra erősen megváltoztatta áradások idején, ezért kanyarok átvágásával szabályozásra is sor került, de nem sok sikerrel. 1570 körül a falu lakosainak a száma négyszáz körül volt. A törökök megjelenése, portyázásai erősen kihatottak lakosság életére és létszámára. 1600 táján behódoltak, és Szigetvárra fizették az adót. 1644-ben négy embert elhurcoltak a faluból. 1644-ben a szentgotthárdi csatába vonuló török hadak kirabolták, és jórészt felégették a falut. A lakosság elmenekült a sűrű erdős területekre. 1690-ben Kopasz Ahmet olajbég volt a földesúr, ezt követően Radaman Iszpaia, aki az adókat felemelte. Ugyanekkor a falu a császárnak is adózott. 1696-ra az elmenekült lakosság nagy része visszatelepült; a lakók száma 258 fő volt. Az 1700-as évek elején, mint a környékbeli falvak, a gyarmatiak is megtagadták az adózást, a robotot, nem fizettek hegyvámot, és az uradalomból kivágott fát maguk felhasználták vagy értékesítették. 1787-ben 565 főre gyarapodott a település lélekszáma és 79 házból állt. Mezőgazdaságból éltek, de kénytelenek voltak ezt kiegészíteni napszámos munkával, aratással, favágással. Egyik foglalatosságuk a zsindelekészítés volt, amelyben az asszonyok is tevékenyen részt vettek. Nagyon sokan foglalkoztak méhészkedéssel. 1828-ban 653, 1900-ban 1058, 1941-ben 1233 lakó élt a faluban. Ettől kezdve a lélekszám csökkenni kezdett. 1910 és 1949 között a lakók több, mint 80%-a, 1980-ban a 40%-a élt mezőgazdaságból. Viszont folyamatosan nőtt az iparban és a szolgáltatásban foglalkoztatottak száma. 1900-ban 164 zsúpos ház volt, mára már eltűntek. A falu múzeuma is cseréptetőt kapott a jobb fenntarthatóság miatt.

Iskolaépületről már 1717-ben történik említés. Az első iskolamester neve 1757-ből ismert. 1770-ban a tanító Kötse István volt. 1911-ben épült három tantermes iskola. 1934-1942 között 150-160 tanulója volt átlagban az iskolának. 1953-ban új, négy tantermes iskolát avattak, ahol kilenc tanerő volt és 162-en tanultak a padokban. 1995-től az iskola nyolc tantermes lett 10 pedagógussal.

Templomáról első említés Szécsi Tamás iratai között fordul elő, ahol virágzó plébániát említenek 1439-ben. 1647-ben a templom megsemmisül. 1698-ban újra felépítik. 1726-ban renoválták. 1770-ben újra tatarozták és bővítették toronnyal. Ekkor Szent Lambert püspök nevét vette fel. A rábagyarmati templom azonban első említésénél jóval előbb épült; a feltárt leletek alapján az 1200-as évek elején, amit az ásások, feltárások, a körötte elhelyezkedő ősi temető bizonyít. 1750-től megmaradtak az anyakönyvei; a keresztelés, halálozás, házasság nyomon követhető. 1868-ban a plébániához Csörötnek és Kondorfa tartozott. A falu lakóinak nagy többsége római katolikus, de a templom 1576 és 1632 között, majd 1647-től 1698-ig a protestáns egyház birtokában volt. 1895-től a csörötneki anyakönyvi kerülethez tartozott a falu. 1990-től önálló jegyzősége van. Boldizsár nevű malma az 1800-as évek közepén épült. 1911-12-ben hozták létre a Bicsák-malmot. Tulajdonosait koholt vádakkal elhurcolták, és így 1950-ben megszűntek. Az I. világháborús emlékművet 1921-ben emelték. De van II. világháborús emlékmű, és az 1848-49-es szabadságharc hőseinek is emléket állítottak. 1969-ben a falu megvásárolta az 1850-ben épített füstös-konyhás lakóházat, amelyet 1970 óta múzeumként működtetnek. 1957-ben villamosították a falut. A vezetékes ivóvizet 1981-ben vezették be. 1994-ben kaptak telefont. Orvosi rendelőt pedig 1987-ben. 1945 után épült kultúrterem, 1963-ban pedig kultúrház. Ide kötődik Ács László tanító, iskolaigazgató és a méltán világhírűvé vált Színjátszó csoport, akiknek tevékenységéről Szabolcs Béla filmrendező készített dokumentumfilmet, ami világsikert

aratott. A színjátszókörrrel 1920-ban került színre az első népszínmű, a csoport több rövidebb kihagyás után legtöbbször évente bemutatót egy színdarabot. A sok aktív pedagógus és pap közül két nevet kiemelnek, akik Rábagyarmat neves emberei lettek:

Ács László, magyar és történelem szakos tanár, helytörténész, néprajzi és irodalomtörténeti kutató.

Zalaszentivánon született 1935-ben. 1954-ben került Rábagyarmatra. 1955-től vezette a helyi színjátszó csoportot. Mintegy félszáz tanulmánya jelent meg a falu életéről és Kocsi László költőről. Létrehozta 1970-ben a falu néprajzi gyűjteményét. Fő munkája: Falunk képeskönyve, amely 1977-ben jelent meg. Álmodás című portréfilm készült róla Kocsis László 1891-ben Szócén született. Katolikus teológiát végzett. Pap és költő. Újdombóváron volt plébános, később pécsi kanonok lett. Legjobb verseiben Rábagyarmatot örökítette meg, annyira meghatározóan, hogy 1963-ban a Magyar irodalmi lexikon rábagyarmati születésűnek írta.

Helyi látványosságok:

Szent Lambert templom

Szent László forrás

Rábel-kápolna

Már az [őskorban](#) is lakott hely volt. Az [ókorban](#) a [kelták](#) lakták a vidéket, majd a [római](#) hódítás után az [1. századtól](#) római őrhely. A templom 1960 utáni átépítéskor az Árpád-kori maradványok között találtak e korból datálható köveket. Állandóan lakott a [népvándorlás](#) óta. [Nagy Károly](#) frank birodalmának keleti, az avarokkal határos, túlnyomórészt szlávok lakta végén, a határok védelmére bajor és frank telepeket hozott létre. Ezek a [honfoglaló](#) magyarok elől nyugat felé húzódtak, de - különösen a magyarság által el nem foglalt területeken - [Bajorország](#) irányából folyamatos volt a betelepülés. A honfoglalás után a nyugati [gyepű](#) egyik katonai őrhelye létesült a Rábától délre húzódó dombokon. A történészek szerint a falu neve a [Kürt-Gyarmat](#) honfoglaló törzsre vezethető vissza.

Rábagyarmatot először [1157](#)-ben említik, mint a [németújvári](#) bencés apátság egyik birtokát. A [szentgotthárdi ciszterci apátság 1183](#) évi alapító levelében, mint a birtok egyik legkeletibb [majorja](#) szerepelt, s a 20. század közepéig a rend birtokolta a földesúri jogokat. Ez az oka annak, hogy nincs és nem is volt a faluban nemesi [kúria](#), [udvarház](#), [kastély](#). A [III. Béla](#) által behívott, alapító [cisztercieket](#) utoljára [Anjou Lajos](#) erősítette meg jogaikban [1347](#)-ben: *...az apátság és annak apátjai, konventje és jobbágyai, mint saját közvetlen védnökök a király oltalma alatt állók, csakis az országbíró elé ... idézhetők.* A szövegben szereplő jobbágyok között voltak a *gyarmatiak*, akiket minden egyéb igazságszolgáltatás alól kivont e királyi rendelet.

Amikor [1777](#)-ben [Mária Terézia](#) rendeletére megalapították a [szombathelyi](#) egyházmegyét, az apátság birtokai (köztük természetesen Gyarmat is) a ciszterciek kezelésében maradtak. A kiegyezés után, [1877](#)-ben az apátság beolvadt a [zirci](#) központtal működő magyarországi egyesített ciszterci [apátságba](#) és azóta a gyarmati uradalom birtokosa [Zirc](#) apátura. A [második világháború](#) után az egyházi birtokok államosításával ez a jog csupán a templom és a parókia területére korlátozódik. A [plébánia](#) jelenleg a [szombathelyi püspökség](#) irányítása alatt működik, s a plébánosa látja el a nemrég felépített [csörötneki](#) templom szolgálatát is.

A vidék a magyar megtelepedés határán, [Stájerország](#) és [Burgenland](#) szomszédságában található, s a honfoglaláskor a német népességen kívül [szlovén](#) (vend) települések is voltak a vidéken.

Később [német](#), [horvát](#) betelepítések is történtek, s a viszonylag kis távolságra fekvő falvak között a házassági kapcsolatok, elvándorlások egy-egy községen belül is kevert népeiséget eredményeztek. A gyarmati anyakönyvekben vegyesen szerepelnek a különböző eredetre utaló családnevek: a szlovén *Dancsecs, Mesics, Ivancsics, Szukics* illetve német *Pränder, Siklér (Schickler), Hujber (Huiber-Huibert), Köbli, Pencz* és természetesen a magyar *Huszár, Kovács, Dolgos, Pethő, Benczik (=Pencz?)* stb. Igaz, a monográfiák **Rábagyarmat**ot mint magyar falut említik, de ilyenkor egyrészt a többségre utalnak, másrészt a népszámláláskor rögzített „vallomást” veszik alapul. [Pável Ágoston](#) neves vas vármegyei történész, nyelvész és néprajzkutató szerint a [vend nyelvet](#) használó valamikor szlovén etnikum jelenléte a családnevek és falu szlovén neve alapján kimutatható. A szentgotthárdi ciszterci szerzetesek szláv földművesekkel népesítették be a falvaikat. Pável és más kutatók szerint nyilvánvaló, hogy a szlovén területek a környéken kiterjedtebbek lehettek a mostaninál, ezért Rábagyarmat is éppúgy a [Vendvidék](#) részének tekinthető, akárcsak más szomszéd települések, mint [Rönök](#), vagy Csörötnek. A magyarság-tudat azonban mind a [viseletben](#), mind az [építészetben](#), a [népszokásokban](#), a [nyelvhasználatban](#) tetten érhető. A [millenniumi](#) monográfiák szerint az iparosodás és a gotthárdi német lakosság szokásai azonban kivédhetetlenül begyűrűztek a falu és minden szomszédos település életébe. A második világháborút követően pedig a környék az ország többi részeihez hasonlóan beolvadt a nagyvilágba: a *motorizáció, a farmer nadrág, a rágógumi, a hamburger, a Coca-Cola* megtette hatását. A 20. század közepén még őrizte a falu a hagyományt, de egy [füstös konyha](#) kivételével ma már minden lakóházat modernizáltak, a [paticsfalú](#) épületeket lebontották, a rakott tűzhelyeket rezsóra, a kemencéket, cserépkályhákat cirkóra, etázsra cserélték. A mezőgazdaságot gépesítették, a vidékre jellemző [bakhátas földművelést](#) a modern agrotechnológia váltotta fel.

[Vas vármegye](#) az ország többi területéhez képest eléggé sűrűn lakott volt. A 19. században 70-80 lakos élt egy négyzetkilométeren, s ezzel a megye a 3. helyet foglalta el az országban. Az ugyancsak ebből az időből származó adatok szerint átlag kb. 600-an laktak községenként, így azok határa is igen csekély, átlag 9 négyzetkilométer volt. Ezért országos viszonylatban a megye úgynevezett aprófalvas térségnek számított. Az [1880-as](#) adatok szerint Gyarmaton 997 lakos élt a falu 179 házában. Összehasonlításként néhány környező település: Csörötnek 871 lakos/138 ház; Rátót: 205/32; [Gasztony](#): 806/119; [Magyarlak](#): 516/104; [Kethely](#): 456/80; [Vasalla](#): 552/78; [Pinkaminszent](#): 791/119. Itt pedig az ismert népszámlálási adatok:

Év	1686	1785	1848	1869	1890	1910	1941	1960	1990	2005	2023
Népeség:	285	565	703	862	997	1105	1231	921	961	865	731

Rábagyarmat ma a műút és a vasút mellett fekvő Rátótról is megközelíthető a 20. sz. elején épült hídon. A [szentgotthárdi csata-t \(1664\)](#) taglaló munkák említik, hogy a [Bécs](#) felé törekvő törökök az átkelést a körmendi, a csörötneki és a gotthárdi hídon próbálták többször kierőszakolni, tehát akkor sem lehetett itt híd. Valójában ez az átkelés az [augusztus 1-jén](#) elvesztett csata után történt, miután a keresztény erők a folyó áradása miatt nem üldözték a török főszereget, ezért azok kisebb csapatokkal egy kósza kísérletet tettek még a Rába-átjáró megszerzésére, melyet a keresztény hadvezetés is kisebb német és horvát erők bevetésével gátolt meg, de ezeknek a harcoknak nem volt már nagy jelentősége. Az átkeléshez helyet kereső török had portyázói Gyarmatot is felperzselték, s a lakosságot megtizedelték. Ezt korábban a [tatárok](#) is megtették, s ezért biztos, hogy a mai vegyes névviseelés nem a honfoglalás idején kialakult néprajzi összetételt tükrözi.

Az apátság gazdasági között a Rába jobb partján vezető út biztosította a közlekedést, s ennek az útnak végállomása volt Gyarmat. A magisztrális úthálózat, még inkább a vasútvonalak kiépítése

előtt nem sok értelme volt a jelentéktelen Rátóttal való összekötésnek, melyet ma is csupán a vasútállomás és az országos főútvonal tesz a gyarmatiak számára fontossá. A busz is a régi apátsági út nyomvonalán, Szentgotthárd és Rábagyarmat között közlekedik.

Az [első világháború](#) után a [magyarországi szlovén](#) önállóság hívei szerettek volna [Szlovenszka krajina](#) néven önálló területet szervezni a Vendvidékből, amely a föderális alapon megszervezett Magyarország része lett volna, vagy pedig kiszakad és tagállama lesz [Jugoszláviának](#). A programot vezető [Klekl József](#) nem kizárólag a szlovén falvakat akarta ebbe belevonni, hanem Szentgotthárdot és más környékbeli falvakat, amelyek történelmileg és egykori népességét tekintve kötődtek a Vendvidékhez. Ebbe Rábagyarmat is beletartozott. Az [1919](#)-ben proklamált [Vendvidéki Köztársaság](#) is területéhez kívánta csatolni a falut, de nem volt megfelelő fegyveres ereje. A politikai helyzet azonban a háború utáni zűrzavarokban mindig másképp alakult, s nem került sor a Szlovenszka krajina megteremtésére, így Rábagyarmat sem lett a krajina, vagy Jugoszlávia része.

Tájház

A Fő utca 13. (korábban Kardosszer 139.) számú füstökonyhás lakóházat (épült 1850-ben) telkével együtt 1969-ben a helyi községi tanács megvásárolta azzal a céllal, hogy helyreállítása és az eredeti funkciójának megfelelő berendezése után múzeumként üzemelteti.

A termelőszövetkezet támogatásával és a helyi lakosság segítségével a helyreállítás megtörtént, Ács László iskolaigazgató irányításával berendezték, és 1970. október 4-én sor került e népi műemlékház ünnepélyes megnyitására. 1983-ban régi dokumentumok alapján felépítették a szoba, konyha mellé a kamrát és az istállót is. Így vált majdnem teljessé az öreg épület (a pajta ma is hiányzik).

Éveken keresztül sokan látogatták, csodálták meg a konyha mennyezetének vastag koromrétegét vagy a régi hangulatot sugalló szobát.

A múltó évek azonban belemartak az épületbe. Lemállott a zsúp, lefolyt a falról a sározás, és a befolyó eső is az elmúlásról beszélt. A másfél évszázados gerendákat alattomos betegség támadta meg. Az önkormányzatnak nem volt anyagi lehetősége, hogy a szükséges javításokat, felújításokat elvégeztesse. Már nem voltak hozzáértő öregek, akik lelkesedésből is elvégezzék ezeket a munkálatokat. Ekkor jelentkezett váratlanul Sisa Béla úr, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal programigazgatója, hogy „mentőangyalként” felajánlja segítségét, s az ezredfordulón megkezdődött a munka. Szakemberek keze nyomán 3 év alatt megújult ismét az épület. 2003. november 8-án Dr. Varga Kálmán úr, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke adta át a falu lakóinak, aki az épületet a múlt egy „gyönyszemé”-nek nevezte. Az önkormányzat, hogy - szerény lehetőségeivel élve – elismerje a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal óriási anyagi segítségét, valamint Sisa Béla úr önzetlen, odaadó munkáját, SISA BÉLA URAT Rábagyarmat község díszpolgárává fogadta.

Rábel Kápolna

A falu mögött nyugatra mintegy 2 km távolságra a Rábel család birtokán épített fogadalmi kápolna. Rábel Imre a II. világháborúban katona volt, és a család tett fogadalmat, hogy ha épen hazatér a háborúból, kápolnát emeltet Mária tiszteletére. Mivel 1945. júniusában hazakerült, a kápolna 1947-ben el is készült. 1947. augusztus 25-én nagyközségi ünnepség keretében történt a felszentelése. Azóta is minden évben augusztus 22-ét követő vasárnap (Egek Királynéja) szabadtéri szentmise van, ahol az egész környék összegjön.

Szent László-forrás

A falutól keletre kb. 2 km-re a dombok alatt található. Eredeti neve Szentkút volt. A néphit szerint valamikor kápolna süllyedt el ezen a helyen. A frontharcosok 1939-ben három részből álló emlékművet emeltek ide. A 40 év alatt pusztulásnak indult emlékművet 1989-ben a falu felújította, azóta minden év májusának egy vasárnapján a délutáni litániára itt kerül sor. Évente többször majálisok, összejövetelek színhelye is.

Hírességeink

A falu legnevezetesebb személyisége **Kocsis László költő**, a pécsi dóm plébánosa, aki itt gyerekeskedett, utca őrzi nevét.

Kocsis László (Szőce 1891. október 20. – Pécs 1973.március 9.): költő, római katolikus pap. A papi szemináriumot Szombathelyen és Pécsen végezte. Utána káplán, különböző dunántúli falusi plébániákon. Első verseskötete 1917-ben jelent meg Pécsen Kolostori csend címmel. 1931-ben megjelent kötetét Gyergyai Albert ismertette a Nyugatban. A 30-as évek első felében hittanár pécsi iskolákban, majd plébános Újdombóvárott. 1929-től a Szent István AK. tagja. 1950-től Pécsen kanonok volt.

Demográfia

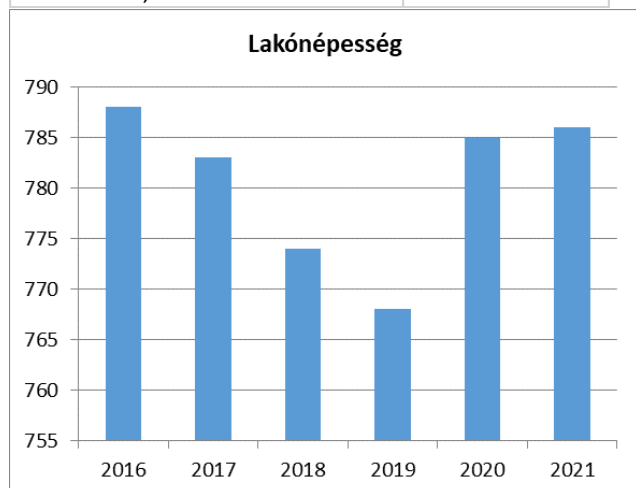
Vas megyében felgyorsult a népesség fogyása, ami az átlagosnál nagyobb fokú öregedéssel párosult.

Rábagyarmat lakosságának száma is az évek folyamán folyamatos csökkenést mutatott. Folyamatosan csökkentek a születések száma, nőtt a halálozások száma. Az egyre csökkenő munkalehetőségek is kedvezőtlen hatással voltak a lakosság számának pozitív változására. 2020 óta a lakosság szám növekedésnek indult, ez köszönhető annak, hogy több fiatal helyben alapított családot, nőtt a gyermekek száma, valamint a településen lévő üres házak eladásra kerültek, s az idetelepülők növelték a lakosság számát.

Táblák: 1. 2. 3. 4. 5.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	788	bázis év
2017	783	99,37%
2018	774	98,85%
2019	768	99,22%
2020	785	102,21%
2021	786	100,13%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

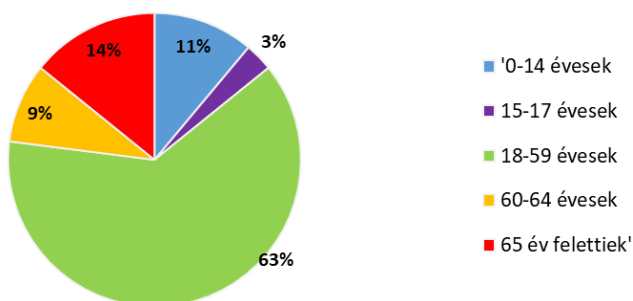

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

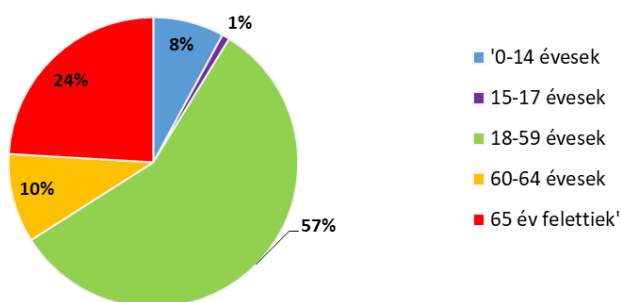
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	387	353	740	52,30%	47,70%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			10	1,35%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	43	28	71	5,81%	3,78%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	12	3	15	1,62%	0,41%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	243	202	445	32,84%	27,30%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	34	35	69	4,59%	4,73%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	55	85	140	7,43%	11,49%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

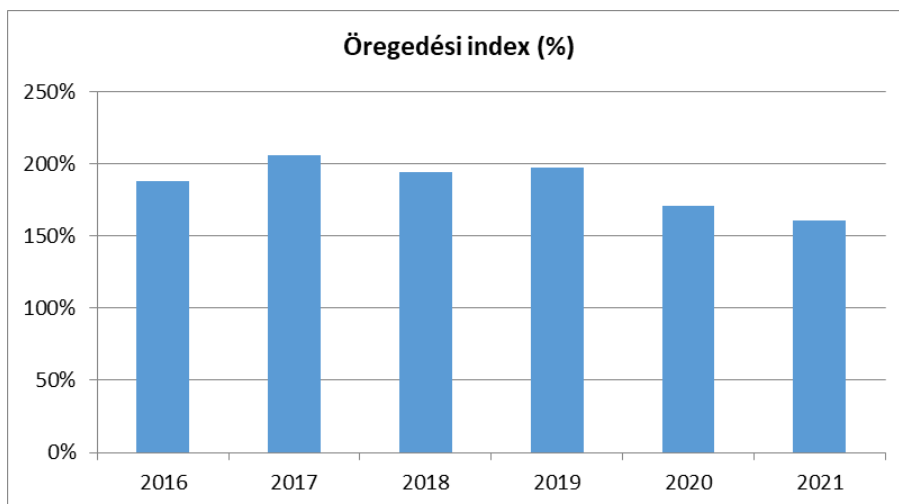

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	139	74	187,84%
2017	142	69	205,80%
2018	140	72	194,44%
2019	140	71	197,18%
2020	145	85	170,59%
2021	148	92	160,87%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	6,37
2017	5,09
2018	-8,99
2019	0,00
2020	24,47
2021	3,82

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-1,27
2017	-6,37
2018	-6,42
2019	-14,27
2020	-1,29
2021	-7,64

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Településünk közössége minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit.

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére. Olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedéseket kidolgozására törekszünk, amelyek elősegítik az érintettek társadalmi és foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

Rábagyarmat Község Önkormányzata a Képviselő-testület döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, a különböző jogszabályokban meghatározott kötelező feladatok ellátása során, s azokon túl, mind az önkormányzati fenntartású, mind a nem önkormányzati fenntartású intézményekben, a társ szervekkel, civil szervezetekkel, egyházakkal, egyesületekkel és az alapítvánnyal közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőséget a társadalmi élet minden területén. A településen levő intézményt érintő felújítás, bővítés, a közterületek fejlesztése során igyekszik az esélyegyenlőséget, mint fontos értéket képviselni, illetőleg a lakosság körében a szemlélet váltást elősegíteni.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Rábagyarmat település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

Az önkormányzat helyi rendeletei, amelyek a célcsoportokat érintik:

- 8/2021.(VIII.06.) önkormányzati rendelet a szociális ellátások helyi szabályairól és a fizetendő térítési díjakról
- 9/2021.(VIII.06.) a gyermekvédelem helyi szabályozására

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a **programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester október 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.

Gazdasági program - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.

Településkép Arculati Kézikönyv (TAK) – a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény és a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes település rendezési sajátos jogintézkedésekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet előírásai szerint készült.

Településkép védelméről szóló 6/2019. (VII.19.) önkormányzati rendeletében az Önkormányzat a helyi védelem általános szabályait, önkormányzati kötelezettségeket szabályozza.

Településszerkezeti terv - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tíz évenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Möt. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

- Az Önkormányzat a kötelező feladatainak ellátása érdekében több társulásban, önkormányzati együttműködésben vesz részt, mivel kis település lévén nincs megfelelő intézményi anyagi háttere a feladatok ellátásához.
- Az óvodai nevelés-oktatási feladatokat Rábagyarmat Község Önkormányzata az általa működtetett Rábagyarmati Manó Óvodával látja el, valamint feladatellátási megállapodás alapján a rátóti óvodás korú gyermekeket is fogadja.
- Az oktatási-nevelési feladatok ellátását az Egyházi fenntartású Szentgotthárd Térsége Iskola Magyarlak-Csörötnek Általános Iskola végzi, az 1-4 osztályos tanulók esetében a helyben működő tagintézményben.
- A Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás 2013. július 17-én alakult meg a kistérséghez tartozó valamennyi települési önkormányzat részvételével. A Társulás jogi személyiséggel rendelkező szervezet, gazdálkodására a költségvetési szervek működésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. **A Társulás tagjai:**
  - Szentgotthárd Város Önkormányzata
  - Alsószölnök Község Önkormányzata
  - Apátistvánfalva Község Önkormányzata
  - Csörötnek Község Önkormányzata

- Felsőszölnök Község Önkormányzata
- Gasztony Község Önkormányzata
- Kétvölgy Község Önkormányzata
- Magyarlak Község Önkormányzata
- Nemesmedves Község Önkormányzata
- Orfalu Község Önkormányzata
- Rábagyarmat Község Önkormányzata
- Rátót Község Önkormányzata
- Rönök Község Önkormányzata
- Szakonyfalu Község Önkormányzata
- Vasszentmihály Község Önkormányzata

A Társulás székhelye:

9970 Szentgotthárd, Széll Kálmán tér 11.

A Társulás munkaszervezetének feladatait a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatala látja el: végzi mindazon feladatokat, melyek a társulással kapcsolatosan felmerülnek, így különösen a pénzügyi feladatokat, a társulás keretében ellátott szakmai irányítási feladatokat, a társulás működtetésével kapcsolatos adminisztrációs feladatokat.

Feladatok, célok

A Társulási Megállapodásban vállaltak szerint a közös feladatellátást az alábbi közszolgáltatások jelentik:

- szociális ellátás: családsegítés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, közösségi pszichiátria
  - gyermekvédelmi ellátás
  - belső ellenőrzés
  - közművelődés
  - területfejlesztési feladatok
  - környezet- és természetvédelem
  - turizmusfejlesztés, idegenforgalom
  - közmunkaprogram megvalósítása
  - az önkormányzati társulás ügyintézésének fejlesztéséből adódó feladatok
- Csörötnek, Magyarlak településekkel kötött megállapodás alapján a fogorvosi szolgálat ellátása.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés rész a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 2021.06.30-i módosításának megfelelően, a Belügyminisztérium által közzétett „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum alapján készült.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns kutatások, átfogó tanulmányok készítése nem volt a térségben sem szociológiai, sem egyéb témában. Ezért is nehéz a helyzetelemzésnél korábbi adatokra hivatkozni.

Az adatforrások leginkább a TEIR rendszerben szereplő információk, a Munkaügyi Hivatal, a Közös Hivatal irataiból, illetve nyilvántartásaiból származnak.

Sajnos, előfordulnak adathiányok, mert nincs a kért adatokról nyilvántartás.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A legfrissebb EU-s és hazai statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján az egyik súlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzete. Ezen állapot következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2017. év) megállapítása szerint Magyarországon 2,51 millió ember élt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatát jelentő életkörülmények között. A szegénységi kockázatok különösen a gyermekeket és a hátrányos térségben élőket érinti. A romák nagy többsége, (2018-as adatok szerint a romák 876 ezres összlétszámából) ehhez az utóbbi csoportba tartoznak. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától. Ugyanakkor a romák etnikai csoportjára külön figyelmet kell fordítanunk, hiszen a tapasztalatok azt mutatják, hogy a szegények között is ők a legszegényebbek, és eddig őket érték el legkevésbé a felzárkóztató programok. A „kifejezett de nem kizárólagos” (explicit but not exclusive) célzás uniós alapelveinek megfelelően a roma népesség bevonásához szükség van speciális eszközökre és megközelítésre.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzügyi juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. A tapasztalatok szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

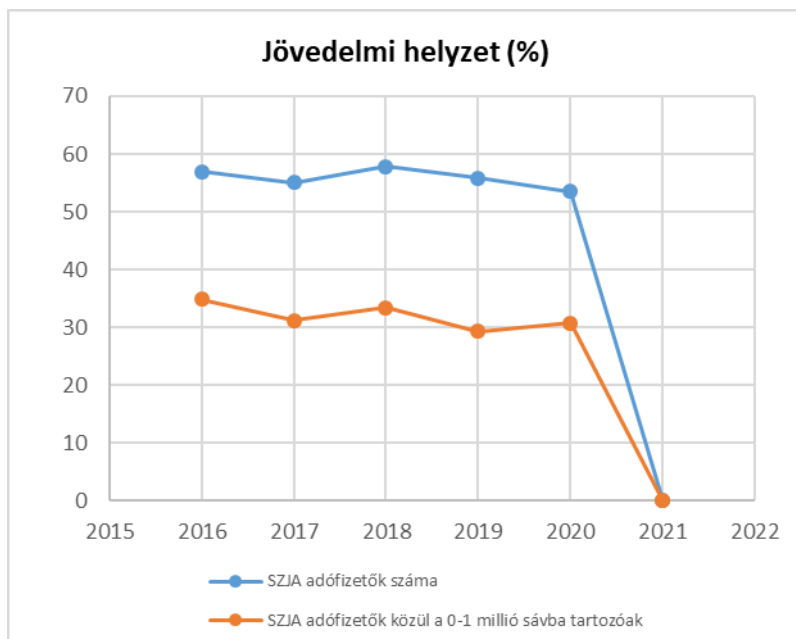
A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén, illetve háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociálisrászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. A lakosság jövedelmi viszonyairól nincs megfelelő adatunk.

Mekkora jövedelemből lehet megélni egy-egy településen, ennek megítélése, mint „kategória” behatárolása országtól függően más és más.

Tábla:3.1

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	56,95	34,88
2017	55,09	31,18
2018	57,87	33,41
2019	55,81	29,30
2020	53,55	30,75
2021	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

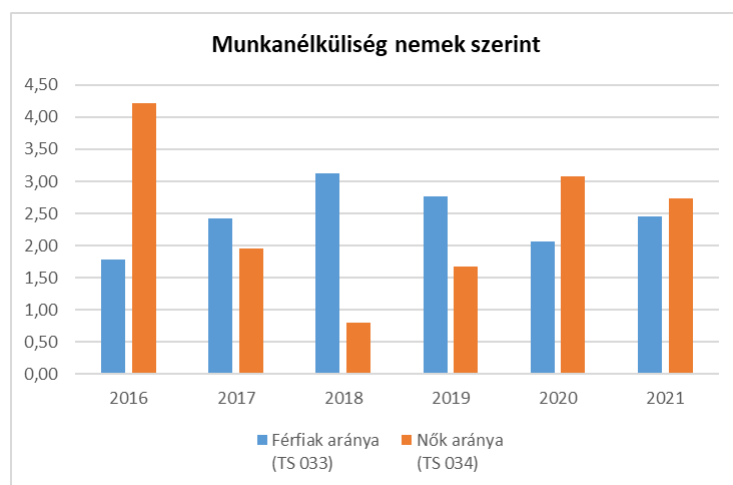
- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A településen a legnagyobb foglalkoztató Rábagyarmat község Önkormányzata, helyi és más a környező településen élő személyeket alkalmaz. Az Önkormányzat a Vas Vármegyei Kormányhivatal Szentgotthárdi Járási Hivatalának Munkaügyi Osztálya által szervezett közfoglalkoztatási programok során szinte minden alkalommal közmunka program keretében hosszabb időszakra alkalmaz helyi lakosokat, akiknek nincs más lehetősége, hogy munkaviszonyt létesítsen.

A munkanélküliségi ráta az elmúlt évekhez képest minimális növekedést mutat. Jellemzően a nyugdíj korhatár emeléséből következően 50 év felettieket érintően.

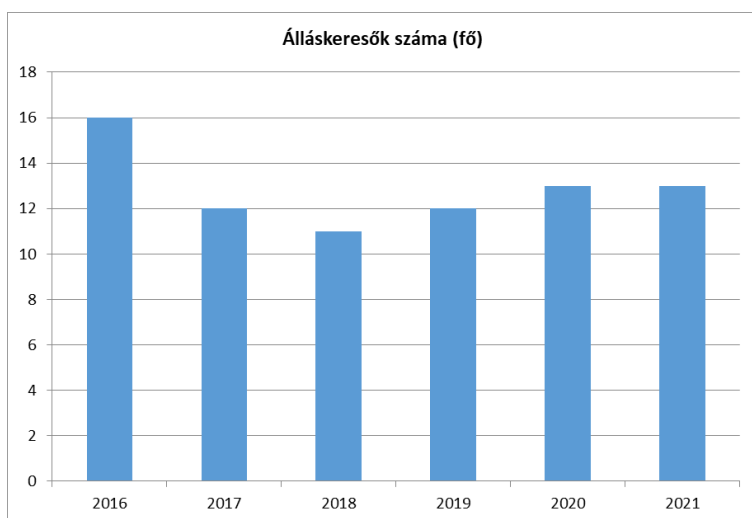
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	1,78	4,21	3,00%
2017	2,42	1,95	2,19%
2018	3,13	0,80	1,97%
2019	2,77	1,67	2,22%
2020	2,07	3,08	2,58%
2021	2,46	2,74	2,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	16	12	11	12	13	13
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	15,38%	7,69%
21-25 év (TS 038)	Fő	3,00	3,00	1,00	0,00	1,00	1,00
	%	18,75%	25,00%	9,09%	0,00%	7,69%	7,69%
26-30 év (TS 039)	Fő	2,00	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00
	%	12,50%	8,33%	0,00%	8,33%	0,00%	7,69%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	9,09%	8,33%	0,00%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	2,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
	%	12,50%	8,33%	9,09%	8,33%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	2,00	2,00	0,00	4,00	0,00	0,00
	%	12,50%	16,67%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	4,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	9,09%	0,00%	30,77%	15,38%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	2,00	2,00	0,00	1,00	2,00
	%	12,50%	16,67%	18,18%	0,00%	7,69%	15,38%
56-60 év (TS 045)	Fő	2,00	0,00	0,00	1,00	2,00	2,00
	%	12,50%	0,00%	0,00%	8,33%	15,38%	15,38%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	3,00	3,00	5,00	4,00	3,00	4,00
	%	18,75%	25,00%	45,45%	33,33%	23,08%	30,77%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

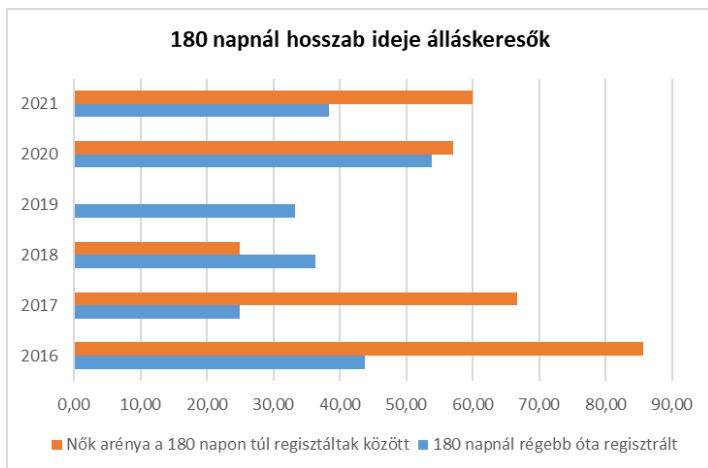

2020-ban a padémia idején több ember vesztette el munkahelyét, nehéz volt utána nekik újra munkába állni.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	43,75	85,71
2017	25,00	66,67
2018	36,36	25,00
2019	33,33	0,00
2020	53,85	57,14
2021	38,46	60,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.2.1.; 3.2.2.; 3.2.3.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

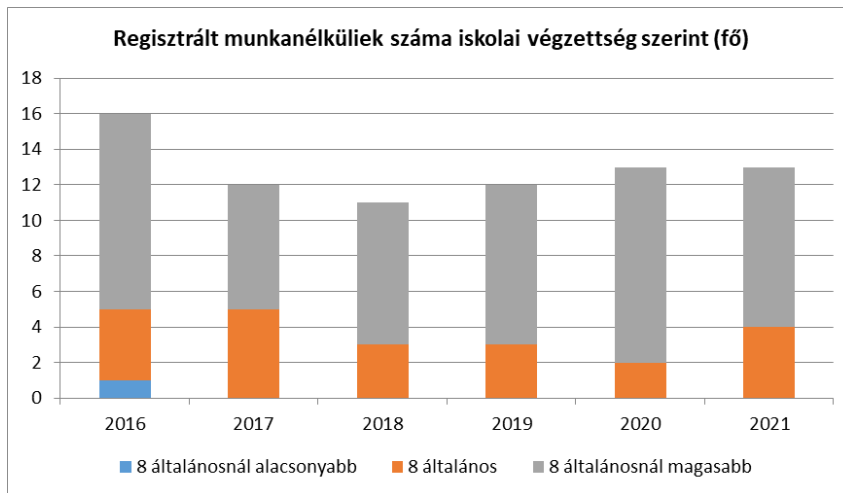
Tábla:3.2.4.

Településünkön nem jellemző a 8 általános iskolánál alacsonyabb végzettségűek nem foglalkoztatottsága, hiszen az a korosztály már akik ebbe a csoportban tartoztak javában nyugdíjasok.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresőik száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	16	1	6,25%	4	25,00%	11	68,75%
2017	12	0	0,00%	5	41,67%	7	58,33%
2018	11	0	0,00%	3	27,27%	8	72,73%
2019	12	0	0,00%	3	25,00%	9	75,00%
2020	13	0	0,00%	2	15,38%	11	84,62%
2021	13	0	0,00%	4	30,77%	9	69,23%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, állam által részben vagy egészben finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskeresőik – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (a továbbiakban: FHT) jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként melyek azok a természetes személyek, akik foglalkoztathatóak.

A fent említett törvény taxatív felsorolja azt is, ki lehet közfoglalkoztató:

A közfoglalkoztatási támogatások típusai:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása
- országos közfoglalkoztatási program támogatása
- start munkaprogram támogatása
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás

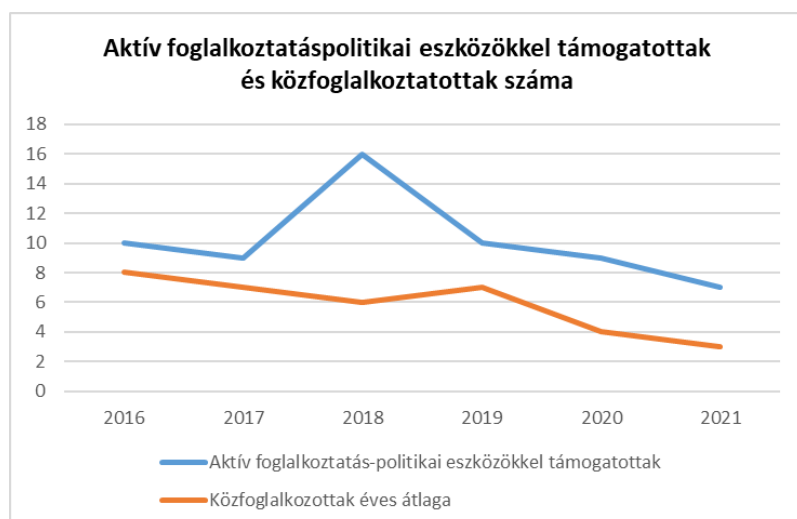
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesülő személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási- és a nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően –a munkabérhez hasonlóan– a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó béréből is levonásra kerülnek az adó- és járuléktérhek.

A közfoglalkoztatásba bevonható személyek számát minden évben az aktuális lehetőségek, az állami támogatás mértéke szabályozta/szabályozza. Az Önkormányzat a biztosított keret határain belül megpróbálja maximálisan kihasználni ezt a lehetőséget. A foglalkoztatottak a településen lévő kommunális feladatokat látják el, illetve a szakmájuknak megfelelő feladatok ellátásában segítenek. A foglalkoztatottak számának csökkenése egyrészt a munkanélküliek számának csökkenéséből, illetve az önkormányzatokra jutó keretváltásból adódik.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	10	8
2017	9	7
2018	16	6
2019	10	7
2020	9	4
2021	7	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla:3.2.5.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalászási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A közeli városokba bejáró személyek nemcsak a tömegközlekedési eszközöket veszik igénybe a munkahelyekre történő eljutásra, hanem szervezeten (3-4 ember, akik egy munkahelyen dolgoznak) saját gépjárművel mennek munkába, ezzel jelentősen lerövidítik a munkába járás idejét, csökkentik költségeiket.

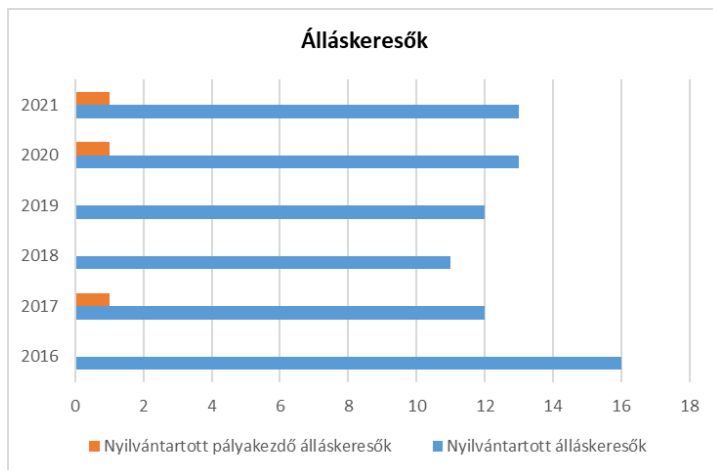
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Rábagyarmat településen a pályakezdő fiatalok közül a nyilvántartott álláskeresők száma elenyésző. Településen fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok nincsenek, igény sem merült fel rá. A környező települések, illetve városok esetén adattal nem rendelkezünk.

Tábla:3.2.6.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	16	0
2017	12	1
2018	11	0
2019	12	0
2020	13	1
2021	13	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A településen foglalkoztatást elősegítő felnőttképzési programok nincsenek. Helyi foglalkoztatási program a már előbbiekben említett közfoglalkoztatás, mely jól működik, bár a foglalkoztatásba való visszasegítést nem oldja meg maradéktalanul. A munkaügyi központ által szervezett képzések, átképzések nyújthatnak segítséget a munkavállaláshoz. A munkaügyi központ által szervezett események, valamint a foglalkoztatottak által meghirdetett állás pályázatok útján juthatnak tájékoztatáshoz az álláskeresők.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Roma lakosság a településen nincs. A mélyszegénységben élők számáról az önkormányzat nem rendelkezik adattal, ilyen felmérés nem készült.

Településünkön ellátatlan személy nincs. A Családsegítő és Gyermejköltségi Központtal való jó együttműködés eredményeként, valamint az önkormányzati dolgozókon keresztül azonnal értesülne erről az önkormányzat, és akkor a szükséges lépéseket haladéktalanul megtenné.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk. (roma, kisgyermekes szülő, fogyatékos...)

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló [2003. évi CXXV. törvény](#), amely összesen húszféle diszkriminációra okot adó tulajdonságot sorol fel. Ilyen például a faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság (terhesség) vagy apaság, foglalkoztatási jogviszonynak vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, vagy épp a nemi identitás.

A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport.

Hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó információval nem rendelkezünk.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az elmúlt években alapfokú számítástechnikai tanfolyam lebonyolításához adott helyet az Önkormányzat Könyvtári Szolgáltató helye. A tabletek használatának elsajátítását tanították. Nagy érdeklődés és részvétel volt a képzés iránt a településről.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) szabályozása alapján a magyar önkormányzati rendszer széles (tág) hatáskörű modell, azaz az Mötv. szerint a helyi önkormányzatok a helyi közügyek teljességét kötelesek ellátni.

Helyi közügynek minősül a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátása, valamint a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek a megteremtése. E széles hatáskörnek része a szociális szolgáltatások, valamint néhány pénzbeli és természetbeni ellátás biztosítása. Az Mötv. 13. § (1) bekezdése - 8. pontjában szerepel a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások – taxatívén tartalmazza az önkormányzat azon feladatait, melyeket működése során biztosítania kötelező.

Az ellátási kör szabályait szociális ellátások, valamint szolgáltatások esetében a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások esetében a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására jogosultak pénzbeli ellátásának 2 típusa van:

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- a rendszeres szociális segély.

A jogosultság megállapításának feltételei:

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

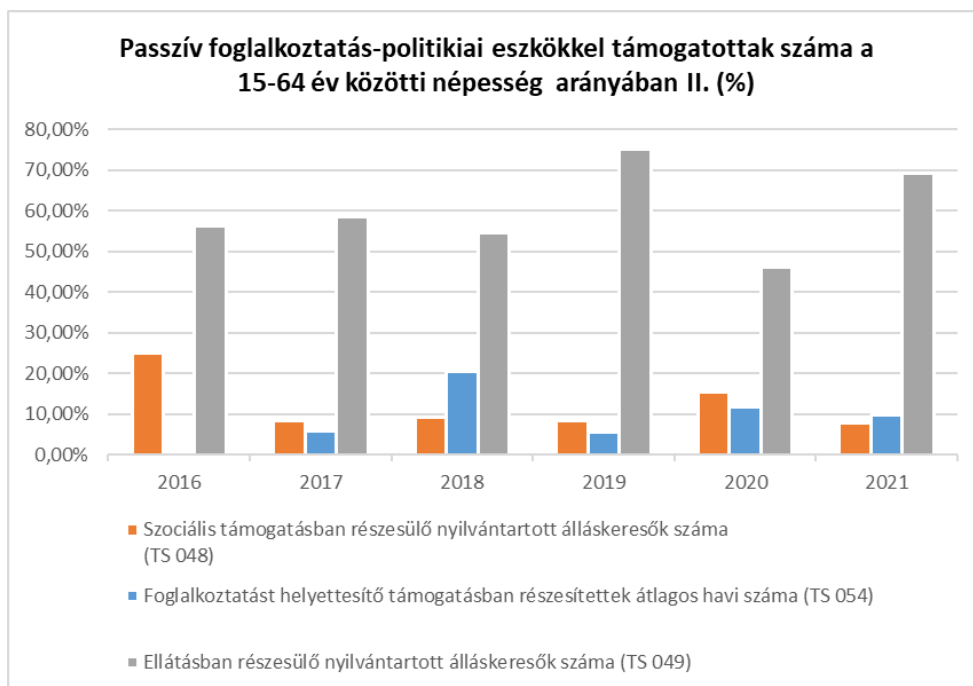
- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Tábla:3.3.1.; 3.3.2.; 3.3.3.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	16	2,78%	5	31,25%
2017	12	2,10%	6	50,00%
2018	11	1,96%	5	45,45%
2019	12	2,15%	8	66,67%
2020	13	2,34%	4	30,77%
2021	13	2,38%	8	61,54%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

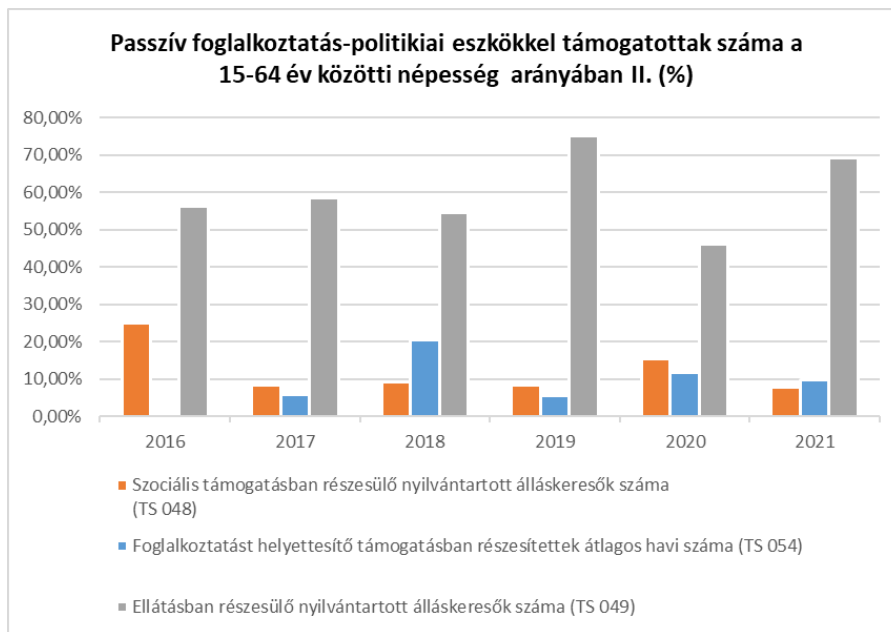

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	4	25,00%	0	0,00%	9	56,25%
2017	1	8,33%	1	5,83%	7	58,33%
2018	1	9,09%	2	20,36%	6	54,55%
2019	1	8,33%	1	5,58%	9	75,00%
2020	2	15,38%	2	11,77%	6	46,15%
2021	1	7,69%	1	9,62%	9	69,23%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)	
	fő	
2016		0
2017		1
2018		1
2019		1
2020		1
2021		1

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

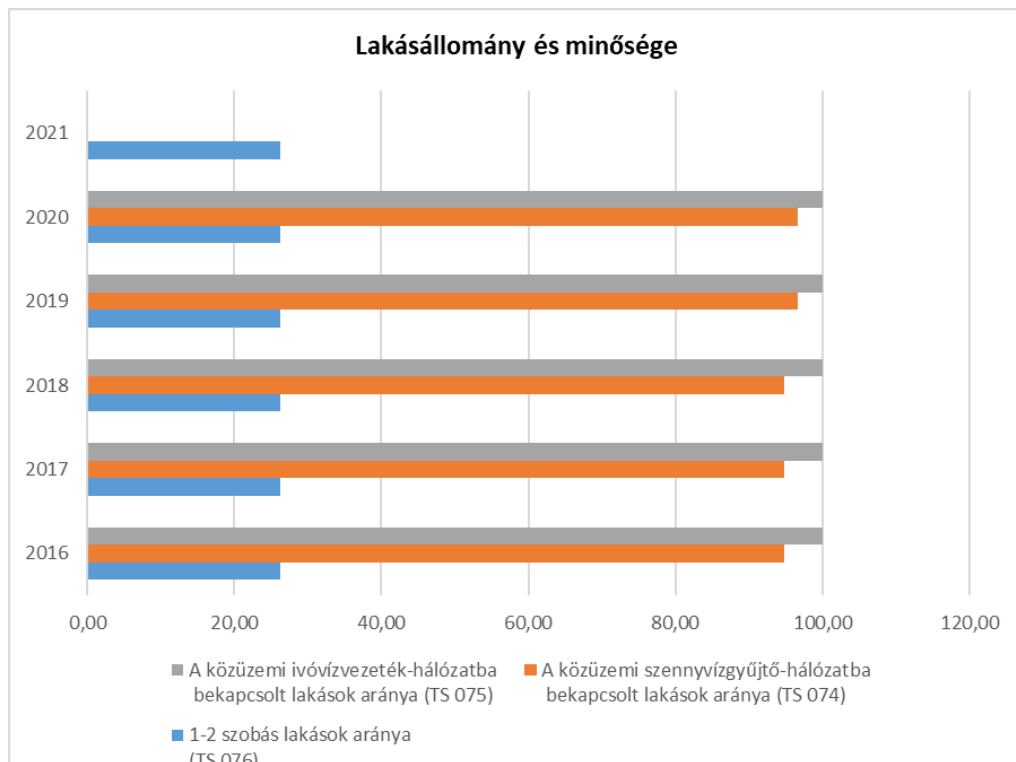
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A településen a lakásállomány szinte változatlan. Az elmúlt 5 évben a lakhatatlan lakások bontásra kerültek, helyettük újak, épültek. Lakatlan épületek állaga folyamatosan romlik. Elégtelen lakhatási körülményekkel rendelkező lakások száma lassan évről évre csökken a felújítások és komfortfokozatok növelésével. Minden lakáshoz, házhoz tartozik udvar, kert. Település jellegéből adódóan tömblakás nincsen.

Tábla:3.4.1.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	293	0	0,00	26,28	94,88	100,00
2017	293	0	0,00	26,28	94,88	100,00
2018	293	0	0,00	26,28	94,88	100,00
2019	294	1	3,40	26,19	96,60	100,00
2020	294	0	0,00	26,19	96,60	100,00
2021	294	0	0,00	26,19	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Tábla:3.4.2. opcionális

Az önkormányzat 2 szolgálati lakással rendelkezik.

b) szociális lakhatás

A településen szociális lakhatás nem releváns. Veszélyeztetett lakhatási helyzet nincs. Hajléktalanság nem jellemző a településre, eddig egy hajléktalan sem volt.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan a településen nincs.

e) lakhatást segítő támogatások

Tábla:3.4.3.

Az Önkormányzat szociális ellátásokról szóló rendeletében szociális rászorultság esetén a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez támogatást nyújt. Az utóbbi években jellemzően 1-1 család részesült ilyen támogatásban.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	0
2017	n.a.	1
2018	n.a.	1
2019	n.a.	1
2020	n.a.	1
2021	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A növekvő közüzemi kiadások, a lakások elengedhetetlen felújításai, a stagnáló fizetések, a banki kamatok nem hatnak kedvezően, akár eladósodottsághoz is vezethetnek. Az önkormányzatnak közvetlenül nincs tudomása ilyen esetekről, bár hirdetmények útján 1-3 eset előfordult, de ezen esetekben sem történt végrehajtás.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Rábagyarmaton vezetékes ivóvízhálózat kiépítésre került, a lakossági fogyasztók aránya: 98%, A szennyvízelvezetés megoldott, a hálózatra csatlakozók aránya 80 %. Vezetékes gázellátás biztosított a településen.

Vezetékes telefonhálózat kiépítésre került, továbbá mobil szolgáltatók elérhetők. A televízió, az internet elérés kábelhálózat útján, illetve a választott szolgáltatónál egyénileg elérhető.

Községben egy külterületi, nem lakóövezetben elhelyezkedő, de ahhoz közeli lakás található.

A településről a tömegközlekedés Szentgotthárd és Körmeny irányában jellemzően távolsági buszjáratokkal megoldott. A szomszédos Rátót településen lehet a vasúti közlekedést igénybe venni.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátum: Szegregátumnak azok a területek tekintendők, melyek megfelelnek az alábbi mutatók egyikének: minimum egy háztömbből-négy utca és egy közterület között elhelyezkedő ingatlanokból – álló településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság (az aktív korú népességben belül legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkező és rendszeres munkajövedelemmel nem

rendelkezők) aránya (szegregációs index) meghaladja az 50 %-ot, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Településen nincs szegregátum, nem releváns.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

Településen nincs szegregátum, nem releváns.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Településen nincs szegregátum, nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet-és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén –lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a

társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzübeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Rábagyarmaton a 1 fő házi orvos látja el a lakosok alap egészségügyi ellátását. Minden nap van orvosi rendelés. Külön gyermekorvosi rendelés nincsen, ennek igénybevételéhez Szentgotthárdra kell beutazni. Igény alapján a házi orvos lakásukban is felkeresi azon betegeket, akiknek az orvosi rendelésre való eljutás egészségi állapotuk miatt nem lehetséges.

Külön gyógyszertár nem működik a településen, de a házi orvosi rendelőben a fontosabb gyógyszerekhez hozzájuthatnak a betegek.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt:

1. alanyi jogon
2. normatív alapon
3. méltányossági alapon.

A rászorultság megállapításánál a gyógyszerek havi költségének meghatározása fontos. A 2013. évtől az önkormányzatnál már csak a méltányossági alapon történő megállapítás jogköre maradt meg. Az ellátottak száma közel azonos, önkormányzatunknál méltányossági alapon történő megállapítás 2013-tól nem történt.

Tábla:3.6.1.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	0	0	0,00
2017	1	0	0	0	23	2,00
2018	1	0	0	0	25	2,00
2019	1	0	0	0	22	0,00
2020	1	0	0	0	22	0,00
2021	1	0	0	0	17	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A lakosságot érinti szűrővizsgálatokat egészségügyi intézmények által szervezett közös szűrőprogramok keretében lehet igénybe venni. 40 év feletti nők mammográfiás szűrésére a behívót kapott lakosok vizsgálatra az Önkormányzat falugondnoki busszal szállítja el a szombathelyi kórházba két évente. Tüdőszűrő vizsgálatot Szentgotthárdon, illetve Körmenden lehet igénybe venni. Mobil szűrővizsgálatok esetén (nőgyógyászati, szemészeti ...) az Önkormányzat helyet és lehetőséget biztosít a vizsgálat lebonyolítására.

A kisgyermek és iskoláskorú gyermekek számára a kötelező szűrővizsgálatokat a védőnő, a házi orvos bevonásával rendszeresen elvégzi. A 0-2 éves korú gyermekek évenkénti státusz vizsgálatát, az iskoláskorú gyermekek kötelező szűrővizsgálatát a védőnő, orvos bevonásával végzi.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátás a gyermekek részére a nevelési-oktatási intézmények keretén belül megoldott, a felnőtt lakosság Körmenden vagy Szentgotthárdon veheti igénybe a szakrendelést, Szentgotthárdon a fizioterápiát.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Rábagyarmaton az Önkormányzat a Rábagyarmati Manó Óvoda 200 adagos konyháján az óvodai étkeztetés mellett biztosítja a településen a szociális étkeztetést, és igény szerint a nem szociálisan rászorultak étkeztetését.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen a szabadterei sport programoknak a füves futballpálya, az iskolai kézilabda pálya a helyszíne. Igény esetén az iskola tornatermében lehet csoportos sportprogramot szervezni.

A megyei III. osztályú labdarúgó-bajnokság Körmendi-csoportjában szerepel a falu labdarúgócsapata.

Egyéb sportprogramok igénybevételére a Szentgotthárdon, illetve Körmenden van lehetőség.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz a Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás keretein belül, illetve az önkormányzat által lehet hozzájutni.

A térség szociális és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait: házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ezen intézmény keretén belül működik. Az Önkormányzat pedig a szociális étkeztetést biztosítja.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Nincs adat.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szociális és egészségügyi szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Tábla:3.6.2.

Erre vonatkozó adattal nem rendelkezünk. E tárgyban bejelentés az Önkormányzat felé nem történt.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Rábagyarmaton a közösségi programok szervezésében az önkormányzat mellett a helyi civil szervezetek a fő közreműködők. Rábagyarmati Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület, Rábagyarmatért Közalapítvány, Rábagyarmat Jövőjéért Egyesület, Színjátszó Csoport, aktívan közreműködik az évente megrendezésre kerülő Idősek Napja, Falunap, Mikulás ünnepség, Karácsonyi ünnepség megszervezésében, műsorok előadásában.

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet fő színtere a művelődési ház, könyvtár, Öregház, sportpálya, az iskola és az óvoda.

Tábla:3.7.1.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	2 831	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A község lakói között említésre méltó konfliktusok nincsenek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Településünk lakói nagy empátiát, segítőkészséget mutattak már több esetben is. Élelmiszer, tartós cikket gyűjtöttek jelentős mennyiségben a közelmúltban az ukrainai károsultak számára.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Ez a kérdés településünkön nem releváns, mivel nem élnek nemzetiségek községünkben.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Községi Sportkör,

Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület,

Rábagyarmat Jövőjéért Egyesület,

Rábagyarmatért Közalapítvány,

Színjátszó Csoport.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településen magát romának valló lakosság nincs.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküli családok életminősége	Közfoglalkoztatottak számának növelése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Tábla:4.1.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	387	353	740	52,30%	47,70%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			10	1,35%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	43	28	71	5,81%	3,78%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	12	3	15	1,62%	0,41%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettséget az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére es megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek, helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmet pénzbeli, természetbeni es személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Településen a családsegítő és gyermekjóléti szolgálati feladatokat az önkormányzat kistérségi társulás keretében látja el. A családsegítő, gyermekvédelmi gondozó hetente egy nap napi 2 órás félfogadást tartva látja el a településen.

Tervszerűen végzi a családlátogatásokat, családgondozást, gondozási-nevelési tervet készítenek, értékelik a családgondozás eredményeit.

Különböző szolgáltatások közvetítésével is segítik a veszélyeztetettség megszűnését.

Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését, veszélyeztető körülmények elhárításában segítséget nyújt. Családok széleskörű tájékoztatásának biztosítása a gyermeki jogokról, gyermekek fejlődését elősegítő támogatásokról, rászoruló családok szociális ügyeinek intézését segíti.

Tábla:4.1.1.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	1	2
2020	4	0
2021	3	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermekek számára a települési Önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és a vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg.

Tábla:4.1.2.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	3
2018	3
2019	0
2020	0
2021	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma az évek folyamán csökkenő tendenciát mutat. Ennek oka, hogy a családokban csökken a munkanélküliség, nőtt a családok jövedelme.

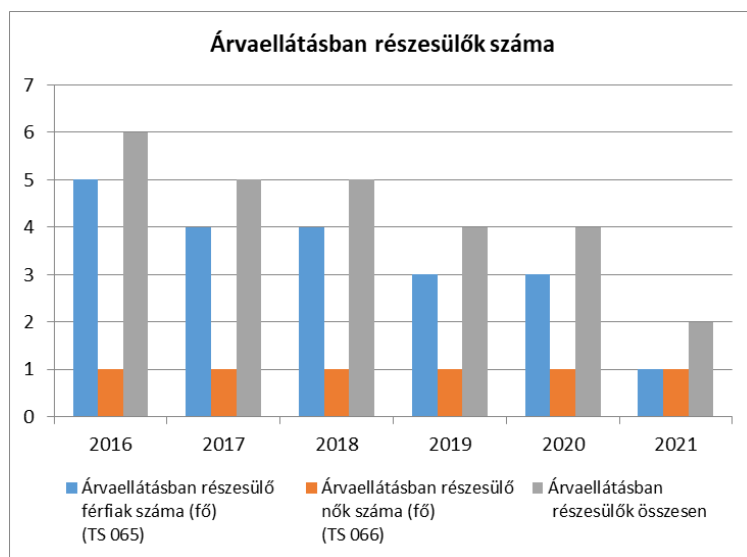
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Tábla: 4.1.3.

Az Önkormányzat ilyen jellegű juttatást nem állapított meg, nem releváns.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	5	1	6
2017	4	1	5
2018	4	1	5
2019	3	1	4
2020	3	1	4
2021	1	1	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Tábla:4.1.4. opcionális

50%-os kedvezményes étkeztetésben részesül az a család, ahol 3 vagy több gyermeket nevelnek, ingyenes étkeztetésben pedig az, aki gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedéjjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

Településen magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nincs, ennek vizsgálata nem releváns.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Településen ilyen gyermek nincs, ennek vizsgálata nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Községünkben ezen adatok vizsgálata nem releváns, szegregátum nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik: a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, b) a fogorvosi alapellátásról, c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, d) a védőnői ellátásról, e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét

összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekekétkeztetés esetében is.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Tábla:4.3.1.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen védőnő nincs, a szomszédos Csörötneken működő Védőnői Szolgálat látja el a védőnői feladatokat

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Tábla:4.3.2.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rábagyarmaton egy fő házi orvos látja el a település lakosainak alap egészségügyi ellátását, gyermekorvos nincsen. Orvosi rendelés a hét öt napján van. A betegek gyógyszerrel való ellátását a házi orvos a rendelőben üzemelő fiókpatikából látja el. Csak nagyon ritka esetben kell a szomszédos településen vagy a közeli városban lévő patikákat felkeresni. A betegségek gyógyítása mellett, kiemelt figyelmet fordít a rendszeres megelőző vizsgálatokra, illetve bizonyos betegségek esetén a rendszeres vérvizsgálathoz a vérvételt is végzik.

A házi orvos Rábagyarmat település lakosainak ellátását végzi, szabadságolások esetén más házi orvosi körzetben is helyettesít, valamint a Szentgotthárdi belgyógyászati szakrendelésen is hetente egyszer rendelést tar.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Község esetében nem releváns, mivel sem korai fejlesztés, sem rehabilitációs lehetőség nincs. Nincs információ arról, hogy igény nem merült volna fel.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai. (Gyvt. 15. § (2) bekezdés)

Településünkön gyermekjóléti szolgáltatási alapellátási forma érhető el.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Tábla: 4.3.3.a) b)

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődéi férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődéi férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

Településen bölcsőde nem működik, leközelebb Csörötneken és Szentgotthárdon lehet igénybe venni az ellátást.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelmi törvény alapján a gyermekjóléti szolgálatok a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében észlelő- és jelzőrendszert működtetnek. Ezek alapján a jelzőrendszer tagjai a következők: egészségügyi szolgáltatást nyújtók (védőnői szolgálat, házi orvos) a személyes szolgáltatást nyújtók (családsegítő szolgálatok) a köznevelési intézmények, a rendőrség, ügyészség, bíróság, a pártfogói felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó intézmények, társadalmi szervezetek, egyházak, a alapítványok, munkaügyi hatóság. A Gyermekjóléti Szolgálat esetkonferenciát tart, ha egy adott esettel kapcsolatban szükséges az érintett jelzőrendszeri tagok, a gyermekekkel kapcsolatban álló intézmények és szakemberek tájékoztatása, illetve az ő meglátásainak meghallgatása a családgondozás további formájának megítélése, illetve más gyermekvédelmi intézkedés megtétele céljából.

Település, társulásban a Családsegítő és Gyermekjóléti Központ segítségével látja el a gyermekvédelmi feladatokat.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a fő segítő, de szükség esetén az önkormányzat dolgozói is segítséget nyújt. Igénybe vehető a járási hivatal gyámhivatala. A területen a rendőrség is, mint hatóság eljár a krízishelyzetben. Településünkön a krízishelyzet kialakulása nem jellemző.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Rábagyarmaton a sportpálya, az iskolai sportpálya, óvodai játszótér nyújtja a szabadidős és szünidei programok színtereit. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a rászoruló gyermekek számára a nyári szünidőben foglalkoztató tábort szervez. A heti két alkalommal nyitva tartó könyvtár is szervez foglalkozásokat.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosultak étkeztetésben részesülni. Ingyenes tankönyvellátásra, továbbá 50%-os mértékű kedvezményes étkezésre jogosult a vonatkozó jogszabályok alapján az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három- vagy többgyermekes családban él. Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az tanuló is, aki: nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar). A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy jogszabályban rögzített számú munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek (a továbbiakban: rászoruló gyermekek) étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (1) bekezdés g) pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön nem releváns ennek vizsgálata.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés, egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti eljárás még nem indult, észrevétel nem volt. Nem releváns.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Pozitív diszkrimináció alkalmazása nem történt.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékosággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 13. pontja értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási),

értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nkt. 4. § 25. pontja)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. (Nkt. 4. § 3. pontja)

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. (Nkt. 4. § 14. pontja)

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Tábla:4.4.-es 4 db tábla

2008. óta az általános iskola megszüntetése, illetve átszervezése óta önálló intézményként működik a Manó Óvoda és a vele közös irányítás alá tartozó 200 adagos napközi-otthonos konyha. Az óvodába nem csak helyi, a környező településekről is járnak gyerekek. Rátót település óvodai ellátását a Rábagyarmati Önkormányzattal kötött megállapodás látja el.

Rábagyarmaton 2008. szeptember 1. óta a csákánydoroszlói Csaba József ÁMK tagintézményeként működött az általános iskola. Az 1-6. osztályos tanulók Rábagyarmaton, a 7-8. osztályos tanulók az anyaintézményben tanultak, őket naponta az önkormányzat tulajdonában lévő iskolabusz szállította Csákánydoroszlóba. A gyereklétszám csökkenése, illetve a szabad iskolaválasztás következtében jelenleg már csak 1-4. osztályos tanulók tanulnak Rábagyarmaton. 2013. óta az iskola működtetése az állam kezébe került. Az Önkormányzat tehát iskolát nem tart fenn, az általános iskolai oktatáshoz csak az épületeket biztosítja. Jelenleg a Szentgotthárd és Térsége Iskola Magyarlak-Csörötnek Általános Iskolájának Rábagyarmati Telephelye működik Rábagyarmaton, ahova a helyi 1-4 osztályba tanuló gyerekek járnak.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	20	7	35,00
2017	17	5	29,41
2018	17	2	11,76
2019	19	0	0,00
2020	23	0	0,00
2021	22	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	0	0,00
2017	n.a.	1	7,14
2018	n.a.	1	8,33
2019	n.a.	0	0,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzésképző iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzésképző iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	3	0
2017	3	0
2018	3	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Tábla:4.4.1.opcionális
4.4.2.; 4.4.4.;4.4.5.;

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	1	25	1	20	0	0	20
2017	n.a.	1	25	1	17	0	0	17
2018	n.a.	1	25	1	17	0	0	17
2019	n.a.	1	25	1	19	0	0	19
2020	n.a.	1	25	1	23	0	0	23
2021	n.a.	1	25	1	22	0	0	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	2	1	6,50	7,69
2017	0	1	1	14,00	0,00
2018	0	1	1	12,00	0,00
2019	0	1	1	10,00	10,00
2020	0	1	1	14,00	21,43
2021	0	1	1	14,00	7,14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az óvoda gyógypedagógust nem foglalkoztat, a gyermekek gyógypedagógiai ellátása Szentgotthárdon oldható meg.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Településre vonatkozóan ezen adatok vizsgálata nem releváns.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Településre vonatkozóan ezen adatok vizsgálata nem releváns.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Tábla:4.4.6.;

Rábagyarmat Község Önkormányzata biztosítja a szünidei étkeztetést az arra jogosult gyermekek számára.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	5
2017	n.a.	n.a.	n.a.	9
2018	n.a.	n.a.	n.a.	6
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek megfelelő óvodai környezetben nevelése	Óvoda folyamatos fejlesztése pályázat útján

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők esélyegyenlőségének jogi alapvetései, miszerint

- a nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében,
- a nőket a férfikkal egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén,
- szociális biztonság területén.

A munkaviszonnal, a munka díjazásával kapcsolatban érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak. A nők tekintetében figyelemmel kell lenni a védett tulajdonságokra: nem, családi állapot, anyaság, és terhesség tekintetében.

Esélyegyenlőségi problémák, melyekkel a nők találkozhatnak:

- az egyenlőtlen családi feladatmegosztás
- a 45 év felettek esetében a változó képzettségi követelményeknek való megfelelés
- a pályakezdők szakmai tapasztalatának hiánya
- a munkahelyről történő hosszabb idejű távolmaradás (gyermekvállalás)
- a jövedelmek, a munkahelyi előmenetel lehetőségének egyenlőtlensége.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Tábla:5.1.1.; 5.1.2.; 5.1.3.

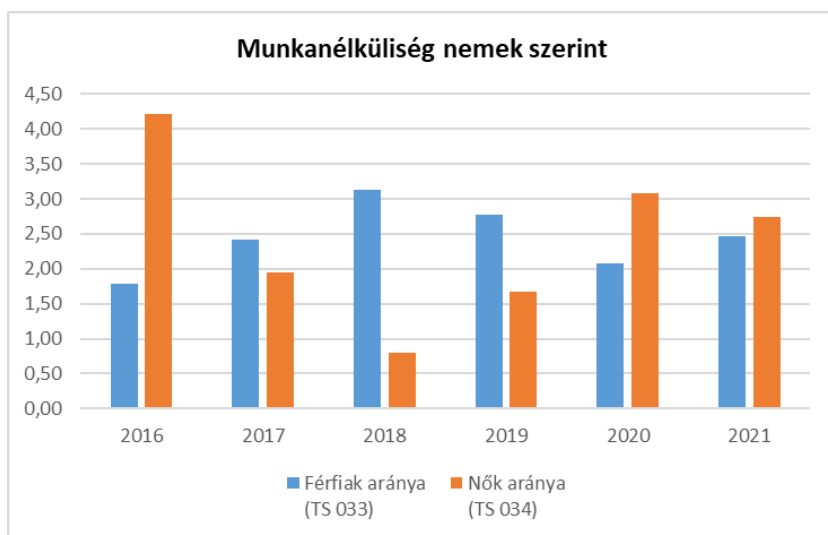
A táblázatok adatai arról adnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. A munkanélküli férfiak száma magasabb volt a táblázat szerint, ez abból is adódik, hogy a szakképesítéssel rendelkezők száma alacsony. A táblázat adatai alapján észrevehető, hogy a munkanélküli nők száma az utóbbi években magasabb lett a férfiaknál.

A munkanélküliek körében a nők szívesebben vesznek részt foglalkoztatást segítő és képzési programokban. A szakképesítéssel nem rendelkező nők elhelyezkedési esélyei nehezebbek, mint a férfiaké. Ez talán a fizikai állóképesség miatt lehet így. Amennyiben egy munkakörre férfi és nő is jelentkezik, többnyire a férfi munkaerőt részesítik előnyben. Nem megy el GYES-re, és nem ő marad otthon a beteg gyerekekkel. Ezek nem hangosan kimondott vélemények, de azért érzékelhető.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

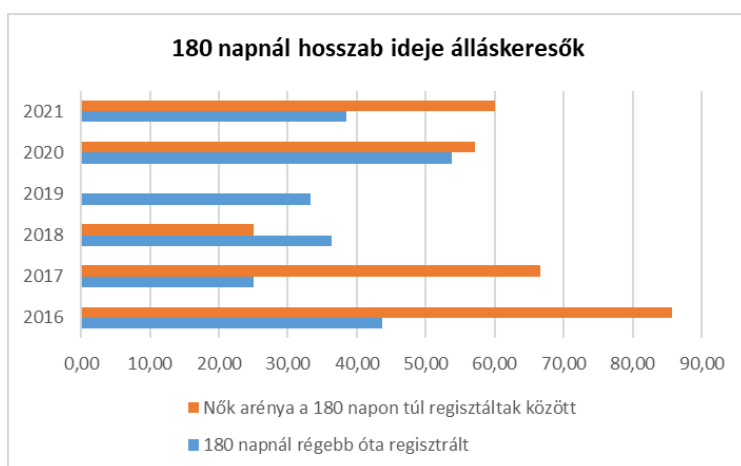
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	1,78	4,21	3,00%
2017	2,42	1,95	2,19%
2018	3,13	0,8	1,97%
2019	2,77	1,67	2,22%
2020	2,07	3,08	2,58%
2021	2,46	2,74	2,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	43,75	85,71
2017	25	66,67
2018	36,36	25
2019	33,33	0
2020	53,85	57,14
2021	38,46	60

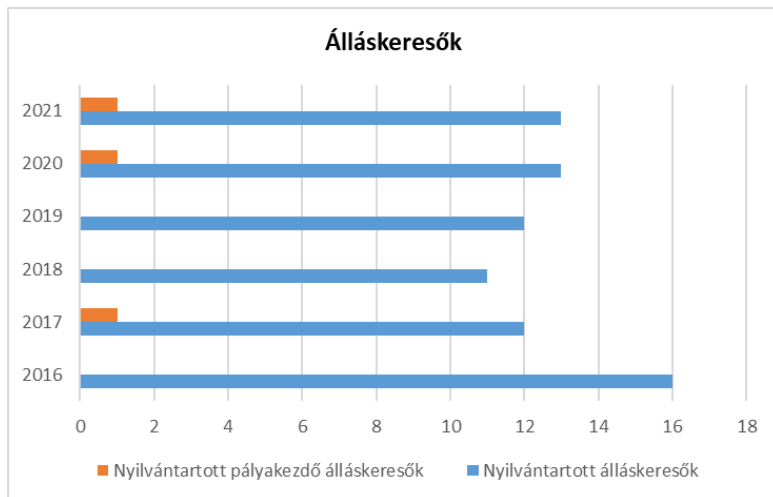
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva a pályakezdő álláskeresők számát megállapíthatjuk, hogy elenyésző a pályakezdő állástalanok száma 1-1. Az iskolákból kikerült fiatalok fontosnak tartják a minél előbbi elhelyezkedést.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	16	0
2017	12	1
2018	11	0
2019	12	0
2020	13	1
2021	13	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A foglalkoztatást segítő és képzési programok esetében figyelembe kell venni, hogy megnőtt a szakmunka iránti igény, amely elsősorban a férfi munkaerőt érinti (nehéz fizikai munka: pl. kőműves...). A nők fizikai erejüknél fogva kevésbé vonhatók be ezekre a területekre. Kifejezetten csak nőknek meghirdetett foglalkoztatást segítő képzési programok kis számban indulnak, de jellegüknél fogva jellemzően pl. a szövő, kertész, szociális ápoló, takarító képzések, melyeket a Szentgotthárdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya indít, őket jelentkeznek, őket vonják be.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általános iskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalat-hiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul.

A rábagyarmati nők iskolai végzettségére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok. Településünkön feltételezhetően csekély a végzettséggel nem rendelkező nők aránya. Ugyanakkor érdemes figyelmet fordítani arra, hogy a helyi leányok fiatalon versenyképes végzettségre tegyenek szert, ugyanis a lemorzsolódók egyéb kööttségeik miatt később már sokkal nehezebben juthatnak megfelelő képzettséghez. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esetében kitörési pont a piacképes képzettség megszerzése lehet, amelyre a járási hivatal foglalkoztatási osztályán és egyéb foglalkoztatást segítő projektek keretében kaphatnak lehetőséget.

Meg kell említenünk, hogy országos viszonylatban egyre magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkező nők aránya, már a férfiak ugyanezen mutatóját is meghaladja. A nők nagyobb számban vesznek részt a gimnáziumi, főiskolai, egyetemi oktatásban, mint a férfiak, és iskolai eredményeik is gyakran jobbak, mint a férfiaké. Kisebb számban vannak jelen az elitegyetemeken, viszont bizonyos kevésbé piacképes szakokon felülreprezentáltak. Ennek sajnos egyenes következménye a munkaerő-piacon megjelenő

horizontális (feminizálódott és elférfiasodott munkakörök) és vertikális szegregáció (üvegplafon jelenség).

A nők iskolázottsága és munkaerő-piaci helyzete közt státusz-inkonzisztencia áll fenn, ami azt jelenti, hogy a nők jobb iskolai eredményei a munkaerő-piacon nem jelentkeznek előnyként, ott továbbra is hátrányos helyzetben vannak a férfiakkal szemben. Ez pedig azt jelenti, hogy nem csupán az alacsony végzettségű nők szembesülhetnek nehézségekkel a munka világában, hanem magas kvalitásokkal rendelkező társaik is.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűköségében (üvegplafon-jelenségnek nevezzük, mikor egy munkavállaló előmenetele a munkahelyi hierarchiában csak egy bizonyos szintig lehetséges, a fölé nem tud lépni a láthatatlan üvegplafon miatt, amelynek oka a hátrányos megkülönböztetés – a jelenség elsősorban a női munkavállalók körében jellemző).

A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, de ez nem jelenti azt, hogy az ilyen jellegű diszkrimináció egyáltalán nincs jelen. Ezzel kapcsolatos teendő a tájékoztatás nyújtása mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára. Amennyiben előfordulna ilyen jellegű eset, úgy a diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása érdekében ellenőrzésre kerülhetnek a foglalkoztatási viszonyok, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonásával.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Tábla:5.2.1.; 5.2.2.a) és 5.2.2. b);

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évet betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola

nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában. A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést. A családi gyermekfelügyelet keretében kétévestől négyéves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem, vagy csak részben tudja megoldani.

Alternatív napközbeni ellátás Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott, - a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás, - a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)

Általános iskola Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A nők elhelyezkedése miatt szükséges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátások lehetőségének feltérképezése. Településen bölcsőde nem működik, a kis létszámú bölcsődei ellátást igénybe vehető gyermeklétszám ezt nem is teszi szükségessé. Településünkön jellemzően a nők gyermekük 3 éves koráig igénybe veszik a GYED-t, illetve a GYES-t. A munkaerő piacra visszatérők ezt követően gyermekeiket el tudják helyezni óvodába. Az óvodai ellátás igénybevétele megoldott a településen.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadása, a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés, család- és nővédelmi gondozással kapcsolatos tájékoztatásokhoz való hozzáférés elengedhetetlen feltétel.

Településen védőnő nincs, a Csörötneken működő Védőnői Szolgálat látja el ezen feladatokat Rábagyarmat településen is. Meghatározott időben fogadóórát tart, illetve folyamatosan látogatja a családokat is, segítve a családokat, gyerekeket.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A téma vizsgálata nehézségekbe ütközik, mivel a nőket érintő erőszak egy olyan társadalmi probléma, amelyben nagyfokú látenciával kell számolnunk, az esetek többsége nem, vagy csak hosszú évek múltán kerül a hatóságok látókörébe. A bántalmazások gyakran egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben öltenek a külső szemlélők számára is látható formát. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Községünkben nem jellemző a nőekkel szembeni erőszak, ha történt is nem került rendőrségi szakaszba. Jelenleg nem releváns a településen. Fokozott figyelmet kell fordítani az esetek felderítésére, s azonnali intézkedést kell tenni, ha a helyzet változna.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Rábagyarmaton anyaothton nincs. Településünkötől távolabb közalapítványi, önkormányzati fenntartású, valamint Vöröskereszt fenntartású is található (Szombathely, Vasvár, Zalaegerszeg). Az anyák a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül kérhetnek tájékoztatást és segítséget az anyaothtonokról és férőhelyekről. A kevés férőhellyel rendelkező otthonoknak várólistájuk van, így az anyák és gyermekeik várólistára kerülnek. A lakóhelytől elég távol eső anyaothtonok miatt, csak a végső megoldás egy család életében, mivel problémát jelent a munkahelyre, gyermekellátó intézményekbe való eljutás. Valamint krízishelyzetben az anyák nem tudják hova és kihez fordulhatnak segítségért.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, a közügyekről való döntésben, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdekeket. A képviselő-testületben 3 hölgy van, és a településen működő civil szervezetek vezetői is hölgyek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezésekre nincs nyilvántartás.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
GYED, GYES visszatérők munkahelyi problémái, munkahelyek elvesztése	Munkaügyi programok, képzések, vállalkozóvá válás támogatása

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett társadalmakat olyan demográfiai folyamatok jellemzik, amelyek az idős korosztály nagymértékű gyarapodásához vezettek. A születéskor várható élettartam egyre inkább nő, a halandóság csökken, mindehhez pedig több évtizede alacsony gyermekszám társul, így a csökkenő számú népességen belül az idősek száma és aránya folyamatosan nő, a fiatal, aktív korosztály száma és aránya pedig csökken. Mindennek következményeképp társadalmunkban a népesség öregszik, s egy „eltartó” személyre egyre több „eltartandó” jut. Ez sajnos a társadalombiztosítási és szociális ellátórendszert jelentős kihívások elé állítja, ami a hazánkban hagyományos felosztó-kirovó nyugdíjrendszer válságához is vezethet.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatoknak köszönhetően az idősek csoportja egyre fontosabb esélyegyenlőségi célcsoportnak tekinthető, a szociális és egészségügyi szolgáltatások fókuszába került.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Tábla:6.1.; 6.1.1.; 6.1.2.

A társadalmi elöregedés globális problémává lett Magyarországon.

Egyre kevesebb gyermek születik, az idősek száma növekszik. Az utóbbi évek munkanélkülisége, közfoglalkoztatott viszony gyakorisága sok időskorú esetében kisnyugdíjat, minimális jövedelmet eredményezett. Ennek következményeként a megélhetés gondja jelen van életükben. Mindez maga után vonja az alacsony életszínvonalat, az életminőségük romlását. Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia. Az idősek szociális helyzetét azonban az is befolyásolja, hogy milyen típusú családban él.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

a) saját jogú nyugdíj
- öregségi nyugdíj

b) hozzátartozói nyugdíj
- özvegyi nyugdíj
- árvaellátás
- szülői nyugdíj
- baleseti hozzátartozói nyugellátás
- özvegyi járadék.

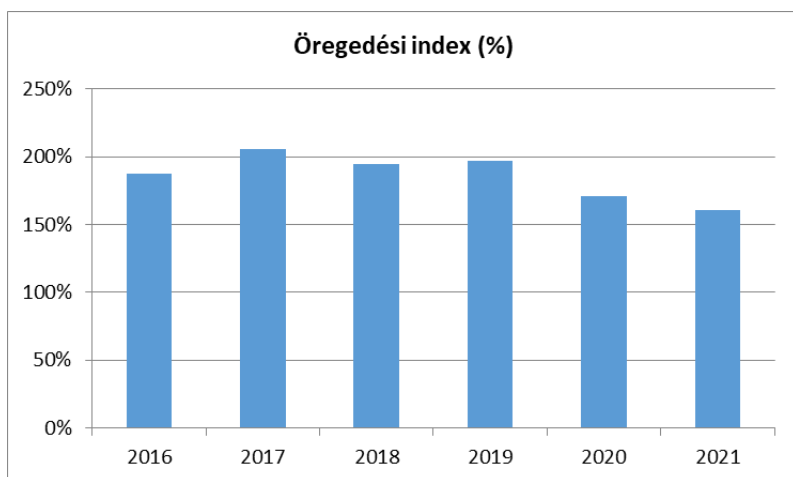
A megváltozott munkaképességű nyugdíjasok rokkantsági ellátásban és rehabilitációs ellátásban részesülhetnek.

Rábagyarmaton az utóbbi években az öregedési index csökkenő tendenciát mutat.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	139	74	187,84%
2017	142	69	205,80%
2018	140	72	194,44%
2019	140	71	197,18%
2020	145	85	170,59%
2021	148	92	160,87%

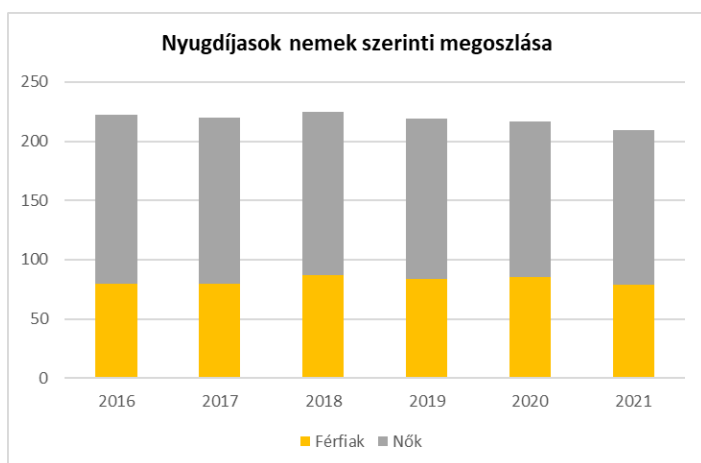
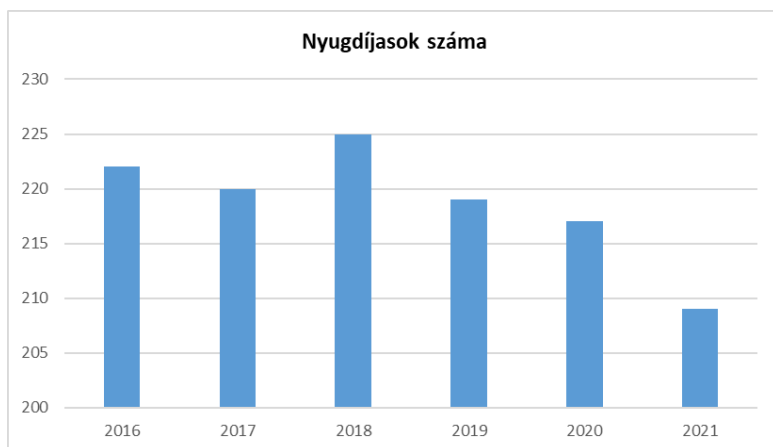
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	80	142	222
2017	80	140	220
2018	87	138	225
2019	84	135	219
2020	85	132	217
2021	79	130	209

Forrás: TeIR, KSH Tstar

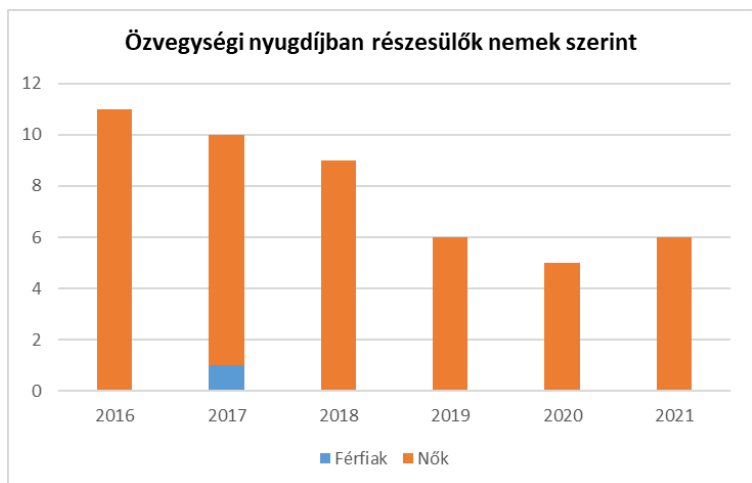
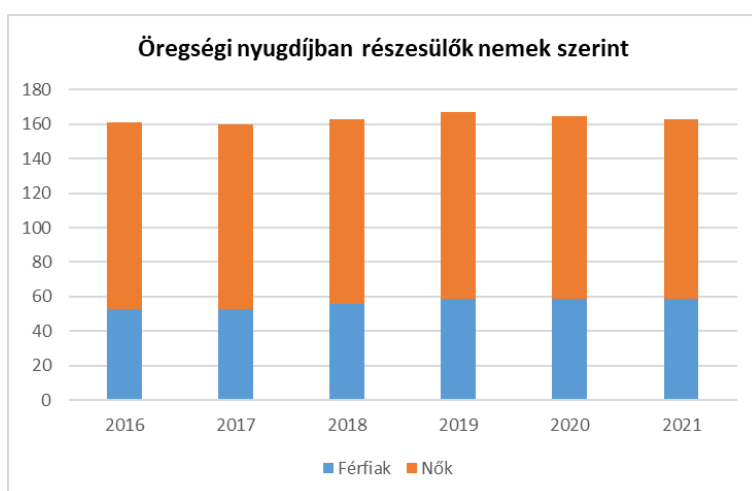
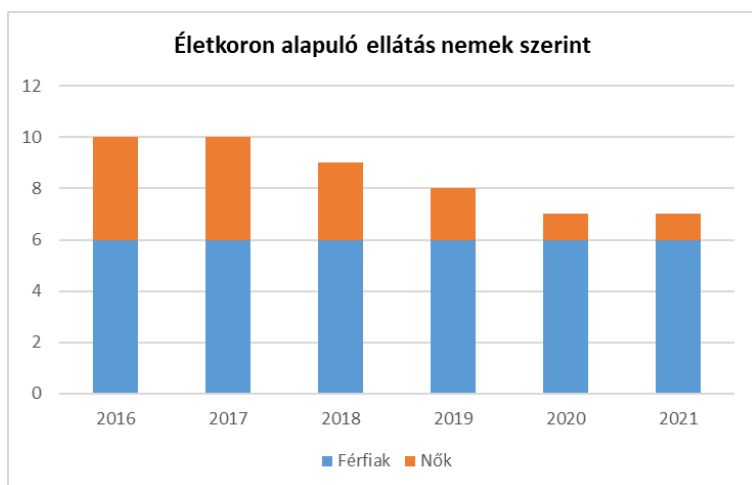

A településen élő összes nyugdíjas számát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy lassú csökkenés látható, ez adódik a megemelt nyugdíj korhatásból is. A nemek közötti arányt figyelve a nők aránya magasabb.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	6	4	53	108	0	11	0
2017	6	4	53	107	1	9	1
2018	6	3	56	107	0	9	0
2019	6	2	59	108	0	6	0
2020	6	1	59	106	0	5	0
2021	6	1	59	104	0	6	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon (3%), Budapesten e mutató az országos értéknek több mint duplája (7%), de elmarad az EU-15-ök átlagától (8%). Az idősek foglalkoztatása a fővárosban a pénzügyi és kereskedelmi területen jelentős.

A munkaerő-piaci részvétel tekintetében nem csak a 60 éven felüli korosztály mondható problematikusnak, hanem az idősödő (50-60 év körüli), még aktív korú korosztályoké is. A munkaadók a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé alkalmazzák szívesen. A nyugdíjasok jövedelmi helyzetükre tekintettel szívesen létesítenének munkaviszonyt, végeznének jövedelem kiegészítő tevékenységet. Erre az esély csekély, kivéve, ha speciális tudással, gyakorlattal rendelkeznek, amelyet a munkaadó nem tud más személy foglalkoztatásával megoldani. A nyugdíjas foglalkoztatás értelmezését a nyugdíjkorhatár felemelése jelentősen megváltoztatja.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Tábla:6.2.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	16	12	11	12	13	13
41-45 év (TS 042)	Fő	2	2	0	4	0	0
	%	12,50%	16,67%	0,00%	33,33%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	0	1	0	4	2
	%	0,00%	0,00%	9,09%	0,00%	30,77%	15,38%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	2	2	0	1	2
	%	12,50%	16,67%	18,18%	0,00%	7,69%	15,38%
56-60 év (TS 045)	Fő	2	0	0	1	2	2
	%	12,50%	0,00%	0,00%	8,33%	15,38%	15,38%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	3	3	5	4	3	4
	%	18,75%	25,00%	45,45%	33,33%	23,08%	30,77%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A községben az idősek részére tanulási lehetőség nincs, nem is volt igény rá. Egyéb lehetőségekről információnk nincs. Foglalkoztatásukra vonatkozó felmérés nem készült.

Az önkormányzatnál nincs olyan munkakör, ahol alkalmazhatóak lennének az idősek, nyugdíjasok, kivéve az Óvoda és konyhája, de itt is csak a szakember hiányból adódik az időszakos foglalkoztatásuk.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Tábla:6.3.1.;

A személyes gondoskodást nyújtó, időseket érintő szociális ellátásokat az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Az egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális vagy mentális támogatásra szorulóknak szívesen veszik az önkormányzat megkeresését és veszik igénybe a szolgáltatásokat saját otthonukban. Nappali ellátásra nincs lehetőség.

A falu elöregedő, így egyre nagyobb igény mutatkozik a szociális ellátásra. A szociális étkeztetés is népszerű. Az idősek választhatnak, hogy elvitellel vagy kiszállítással kérik az ebédet.

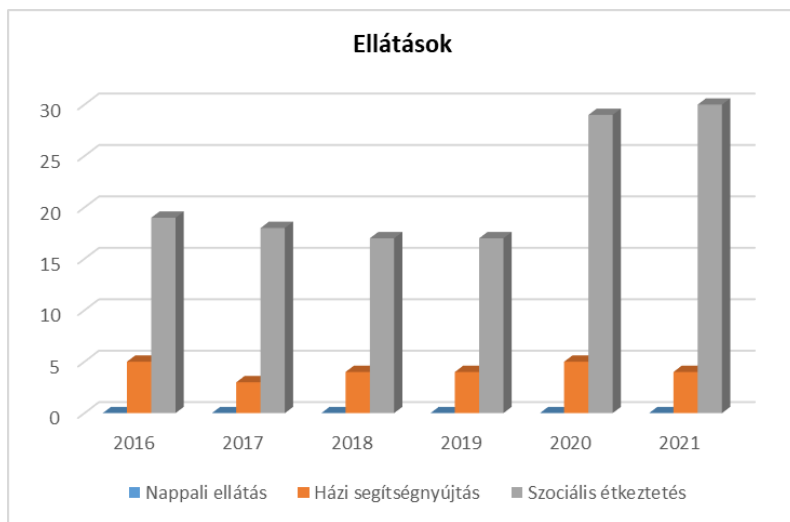
A házi segítségnyújtás célja, a szolgáltatást igénybe vevő személy önálló életvitelének fenntartása a saját lakókörnyezetében. Községünkben a házi segítségnyújtást az önkormányzat intézményén kívül a Községi Misszió biztosítja.

A célcsoport az egészségügyi szakellátást helyben nem tudja igénybe venni, a legközelebbi szakrendelő Szentgotthárdon van. Aki betegsége folytán, vagy mozgásában korlátozott, annak lehetősége van betegszállítót igényelni.

Az önkormányzat intézményei akadálymentesítettek, kivéve a Polgármesteri Hivatal, melynek akadálymentesítése fontos lenne, hiszen sok idős ember kér a mindennapi életéhez, ügyintézéshez segítséget.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	139	0	5	19
2017	142	0	3	18
2018	140	0	4	17
2019	140	0	4	17
2020	145	0	5	29
2021	148	0	4	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A településen heti két alkalommal 4-4 órában vehetik igénybe a könyvtári szolgáltatást. Községünkben minden nap van istentisztelet, melyen a részt vevő hívók száma változó. A település Színjátszó csoportja évente 1-2 alkalommal tart előadást. Mozi-, és egyéb színházi előadást Körmenyden, illetve Szentgotthárdon tekinthetnek meg az érdeklődők. A településen lévő kulturális és közművelődési szolgáltatások igénybevételéről adatgyűjtés nem történik, igénybevételükről számszaki adatokkal nem rendelkezünk.

b) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai jártasságáról felmérés nem készült. A helyi könyvtár szinte évente szervez számítástechnikai alapfokú képzést, melyen egyre több idősebb korú is részt vesz. A könyvtár nyitvatartási ideje alatt ők is használhatják a számítógépeket. A napjainkban nyugdíjba vonuló személyek közül, akik munkahelyükön munkakörükből adódóan számítástechnikával is foglalkoztak, ők ezt anyagi lehetőségeikhez mérten számítógép vásárlás – otthonukban továbbra is gyakorolják.

d) a generációk közötti programok.

A településen az utóbbi években az Önkormányzat a Civil szervezetek összefogásával több olyan program került és folyamatosan kerül megrendezésre, amelyben az idősebb korosztály is bevonásra került. A fiatalok részére a régi népi mesterségek tanításához az idősebb emberek segítségét is igénybe vették a szervezők.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idős korosztályhoz tartozók életkorukból adódóan speciális igényekkel rendelkeznek, ezen igényeket a település önkormányzata, intézményei, civil szervezetei figyelembe veszik a programok szervezése és megvalósítása során. A bűnözés szempontjából az idősek kiszolgáltatott, védtelen csoportot alkotnak, gyakorta válnak - főleg vagyoni elleni - bűncselekmények áldozataivá. A rendőrség ezért közbiztonsági előadásokat tart kifejezetten a

nyugdíjas korosztály számára, ezzel elősegítve áldozattá válásuk megelőzését, és a sérelmükre elkövetett bűncselekmények számának csökkenését. Az idősek által sűrűn látogatott intézményekben pedig rendszeresen kifüggesztésre kerül az Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer (ELBIR) aktuális bűnmegelőzési hírlevele, amely mindig hasznos információt szolgáltat az éppen aktuális bűnözési trendekkel, az áldozattá válás megelőzésével kapcsolatban.

Feladatként jelentkezik az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése. Hangsúlyt kell fektetni az alkalmoszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, a népbetegségeknek számító betegségek kiszűrésére, különösen a vércukor, vérnyomás, koleszterin stb.; védőoltások beadására (influenza ellen). Fontos az idősödő és az idős korosztály számára az életmód tanácsadás, az egészségfejlesztő közösségi programok, szűrővizsgálatok, amelyek lehetőségek biztosítanak az egészséges életmód és lelki egészség megőrzésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, valamint az egészség megőrzéséhez.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre. Prevenációs tevékenység.
Elmagányosodás	Még több időseket érintő programok szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi célcsoportok közül talán a fogyatékkal élők esetében a legegységesebb az egyenlő bánásmód követelményének mibenléte és az esélyegyenlőség előmozdításának szükségessége. Rendkívül sérülékeny és kiszolgáltatott társadalmi csoportról van szó, akik számára minden lehetséges segítséget meg kell adni ahhoz, hogy a társadalom integráns, teljes jogú tagjaiként, a lehető legönállóbb életvitel biztosítása mellett, akadálymentes környezetben élhessenek.

A vonatkozó jogszabályokra a következőkben térünk ki röviden annak érdekében, hogy a releváns fogalmak és az állami szabályozás alapvető elemei tisztázásra kerüljenek.

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy az ország külön intézkedésekkel védi a fogyatékkal élőkét (XV. cikk, (5) bekezdés), valamint, hogy fogyatékkal élők esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. (XIX. cikk, (1) bekezdés). Mindezzel, valamint a nemzetközi szabályozással összhangban alkotta meg az Országgyűlés a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (a továbbiakban: Fot.) amely kimondja, hogy a fogyatékos emberek egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai társadalmunknak, akik azonban a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása. (Fot. 1. §) A törvény meghatározza a fogyatékos személy fogalmát: fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Fot. 4. § a) pont)

A Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény a fogyatékkal élők szempontjából fontos nemzetközi egyezményt hirdetett ki, melynek célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékkal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása. (1. cikk)

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Tábla:7.1.1.; 7.1.2.

Rábagyarmaton az összlakosság számához viszonyítottn a megváltozott munkaképességű személyek száma alacsony. Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személy nincs.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	12	14	26
2017	12	15	27
2018	17	14	31
2019	12	14	26
2020	13	14	27
2021	9	13	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15. § (1) bekezdése értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. (Fot. 15. § (2) bekezdés) Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. (Fot. 16. §)

A foglalkoztatási törvény szerint fogyatékossgal élő munkavállaló, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - valamint ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Flt. 57/B. § (4) bekezdés f) 3.)

Megváltozott munkaképességű személy:

- a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján
  - akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
  - aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján,
  - akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű,
- aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt. (Flt. 58. § (5) bekezdés m) pont)

A közfoglalkoztatás szintén lehetőséget nyújt a munkavállalásra. A helyzetelemzést nehezíti, hogy nem állnak rendelkezésünkre pontos statisztikai adatok a fogyatékossgal élő foglalkoztatásával kapcsolatban. Annyi bizonyos, hogy a tartós egészségi problémával, fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen korlátozottak, így minden segítséget meg kell adni számukra ahhoz, hogy elhelyezkedési esélyeik növekedjenek.

Szintén fontos a munkáltatók ösztönzése a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazására. Ennek eszköze a meglévő törvényi szabályozásban foglalt kedvezmények, támogatások megismertetése a munkáltatókkal, az érzékenyítő programok, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók előnyeinek hangsúlyozása a munkáltatók felé.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak. A foglalkoztatásukat nehezítik a széleskörű fogyatékossgai típusok és fokozatok. A különböző fogyatékossgai típusok más – más lehetőségeket és igényeket generálnak mind a munkavállaló, mind a munkaadó részéről.

Rábagyarmaton nincs mód védett foglalkoztatásra.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan adat nem áll rendelkezésünkre.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Rábagyarmaton a fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi szolgáltatás az étkeztetés, falugondnoki szolgálat, valamint a Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás keretében működtetett házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítő szolgáltatások vehetők igénybe.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők pénzbeli, természetbeni ellátása a jogosultság alapján történik. A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek. (pl. Fot., Szt., Cst.) A fogyatékkal élő felnőttek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg.

A fogyatékos személyek az önkormányzatnál megfelelő információhoz jutnak a jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Ezeket igénybe is veszik.

Szociális alapellátásként biztosított az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés. A fogyatékkal élők elsősorban a saját otthonukban életvitelükhöz van szükségük segítségre. Az egyre inkább növekvő szociálisan hátrányos helyzetű családok és gyermekek száma megkívánja, hogy a szociális törvényben meghatározott klasszikus családsegítés, mint alapszolgáltatási forma is beépüljön a szolgáltatások közé, mivel a gyermekjóléti szolgálat eredendően csak gyermekekkel és azok problémáival foglalkozik, de azon családok száma is egyre nő, ahol már nincs kiskorú gyermek és szükség lenne iránymutató és hathatós szakmailag hozzáértő dolgozó segítségére. A településen ezt a feladatot szintén a családgondozó látja el. A falugondnok és a családsegítő nyújt segítséget a hivatalos ügyek intézéséhez. Az ellátások igénybevétele szempontjából gondot jelent, hogy az Önkormányzat nem rendelkezik a fogyatékkal élők száma vonatkozásában adatbázissal. Ápolás, gondozás nyújtó intézmény, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon a településen nincs.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))
- Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára

- a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)
- Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)
  - Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §)
  - Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
  - Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
  - Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt illeti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).
  - Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló- gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal.
  - Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)
  - A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt

álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §).

- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljeskörűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A falugondnoki szolgálat során használt gépjármű alkalmas a fogyatékkal élő lakosok szállítására is, így igény szerint számukra is elérhetővé válnak ezek szolgáltatások.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az Önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése csak részben megoldott, bár minden esetben maximális segítséget nyújtanak a fogyatékos személyeknek az intézményekben lévő szolgáltatások hozzájutásához.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A közösségi közlekedés terén zajló beruházások, felújítási munkálatok az utóbbi években már az akadálymentesítés figyelembevételével valósultak meg. A járda- és egyéb közterület-felújítások során szintén prioritás az akadálymentes környezet kialakítása, így közterületeink nagy része ma már akadálymentesen használható, ahol pedig ez még nem érvényes, ott a közeljövőben megvalósítandó beruházások révén jelentős mértékű akadálymentesítést kívánunk véghez vinni. Például a közeljövőben tervezett belterületi út- és járdaépítés során akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése révén szeretnénk megkönnyíteni a fogyatékossgal élő, elsősorban a mozgásukban korlátozott személyek közlekedését a településen belül.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen működő munkahelyek akadálymentesítéséről nincs információnk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Rábagyarmaton vasútállomás nincsen. A településen lévő buszvárók részben fogyatékkal rendelkező személyek által is igénybe vehetőek, járdák állapota nem minden esetben teszi lehetővé az akadálymentes közlekedést, parkok akadálymentesek.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Ilyen szolgáltatások a településen nem vehetők igénybe.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az előnyben részesítésről, a hátránykompenzációs juttatásokról nincs információnk.

7.4. Fogyatékosággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékosággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek Rábagyarmaton - ilyen programok működtetésére ugyanis nem mutatkozott igény a településen. A közösségi programokon való részvétel minden szempontból biztosított.

7.5 A fogyatékosággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Bár konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, amely településünkön fokozottabban érintené a fogyatékosággal élők csoportját, mint más településeken, vagy ország szinten. Nem találgatunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékosággal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben. Azonban nálunk is minden bizonnyal jelen vannak azok az esetleges problémák, amelyekkel bárhol máshol is szembesülhet egy fogyatékosággal élő személy. Ilyen probléma lehet, hogy a többségi társadalom tagjai sokszor nem tudják, miként közelítsenek egy fogyatékosággal élő személyhez, hogy miként kommunikáljanak, mi a számukra megfelelő segítségnyújtási forma stb. Ezért aztán a többségnek néha egyszerűbb úgy tenni, mintha a fogyatékosággal élők „láthatatlanok” lennének. Ezzel ugyan csak saját bizonytalanságukat próbálják leplezni, mégis a fogyatékoságban érintett másik felet hozzák vele kellemetlen helyzetbe.

Nem állítjuk, hogy ez lenne a legjellemzőbb attitűd a többség körében, de az azért valószínűsíthető, hogy sokaknak okoz kisebb-nagyobb nehézséget a fogyatékosággal élőkkel való társas kapcsolat kialakítása. Ezért mindenképpen szükséges a társadalmi szemléletformálás, az olyan érzékenyítő programok, melyek elsősorban gyermekkorban oldhatják fel eredményesen az esetleges gátlásokat, amelyek a fogyatékosággal élőkkel való kapcsolatok létrejöttét akadályozzák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesség hiánya, Járdák rossz minőségi állapota, szintbeli különbségei.	A beruházáshoz pályázat figyelése, elkészítése, benyújtása.
Hivatalos ügyek intézésének nehézsége.	Az önkormányzati dolgozók részéről segítségnyújtás, tanácsadás hivatalos ügyeik intézésben (nyomtatványok beszerzése, kitöltése). Az önkormányzat belső kialakítása a mozgáskorlátozott személyek részére könnyebb ügyintézésének elősegítése céljából. A beruházáshoz pályázat figyelése, elkészítése, benyújtása.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közlekedés belterületi útjainkon, járdáinkon	Belterületi útjaink, járdák javítása sikeres pályázat segítségével
Szabadidő hasznos eltöltése, generációk találkozása	Programszervezés és folyamatos pályázatfigyelés olyan közösségi tér kialakítására, ahol minden generáció megtalálja a számára kedvező elfoglaltságot.
Falugondnoki szolgálat fejlesztése	Falugondnoki busz cseréje pályázat útján

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Rábagyarmatért Közalapítvány: A település fejlesztése, szépítése, az önkormányzat és intézményei tárgyi feltételei javítása, a községért áldozatkészen sokat vállalók elismerése.

Rábagyarmati Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület: A település lakókörnyezetének, kulturális értékeinek óvása, környezetének védelme, közösségi összetartozást erősítő rendezvények szervezése, a közterületek tisztántartása, szórakoztató rendezvények szervezése és lebonyolítása, kulturális programok kidolgozása.

Színjátszócsoporthoz: A település kulturális életének fellendítése, előadások szervezése, kulturális műsorokon való fellépés.

Helyi labdarúgó csapat: A települési sportélet szervezése.

Rábagyarmati Önkéntes Tűzoltó Egyesület: Tűzoltás veszélyelhárítás, műszaki mentés.

Rábagyarmat Jövőjéért Egyesület: Rábagyarmat lakossága közösségi, kulturális, sport tevékenységének megszervezése, segítése, a közösségi összetartozás erősítése, kulturális, ismeretterjesztő, ifjúsági, sport, szabadidős és egyéb közösségteremtő programok szervezése, Rábagyarmat község fejlesztése.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A civil szervezetek jó kapcsolatban vannak az önkormányzattal. Az önkormányzat feladatainak ellátásában, programok szervezésében, pályázatok benyújtásában, megvalósításában folyamatosan részt vesznek.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Rábagyarmat önkormányzat közigazgatási feladatait a Rátóti Közös Önkormányzati Hivatal látja el, melyhez tartozik még Rátót, Nemesmedves, Gasztony, Rönök és Vasszentmihály települések.

A település tagja a Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulásnak.

Rábagyarmat Önkormányzat feladatellátási szerződés keretében látja el a rátóti óvodai-nevelési feladatokat.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen nincs nemzetiségi önkormányzat.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Rendezvények kezdeményezése, szervezése, lebonyolítása.

A településen működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A civil szervezeteink az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekszik.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők részvétele nem jellemző.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A HEP elkészítésében az önkormányzati hivatal dolgozói, képviselő-testület tagjai, köznevelési, közművelődési szakemberek, civil szervezetek aktívan közreműködtek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezetét Rábagyarmat Község Önkormányzata Képviselő-testülete, a Hivatal dolgozói, az állami és önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, a település lakossága előzetes véleményezés, esetleges módosító javaslatok megtétele céljából tanulmányozhatja.

Rábagyarmat Község Önkormányzata Képviselő-testülete nyilvános képviselő-testületi ülésen tárgyalja és fogadja el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkanélküli családok életminősége	Közfoglalkoztatottak számának növelése
Gyermekek	Gyermekek megfelelő óvodai környezetben nevelése	Óvoda folyamatos fejlesztése pályázat útján
Idősek	Magas az egyedül élők aránya, Elmagányosodás	Kiemelt figyelem az egyedül élőkre, Prevenációs tevékenység Még több időseket érintő program szervezése
Nők	GYED, GYES visszatérők munkahelyi problémái, munkahelyek elvesztése	Munkaügyi programok, képzések vállalkozóvá válás támogatása
Fogyatékkal élők	Akadálymentesség hiánya Hivatalos ügyek intézésének nehézsége	Akadálymentesítés Segítségnyújtás hivatalos ügyek intézéséhez Önkormányzat belső kialakítása mozgáskorlátozott személyek részére, pályázat útján
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Közlekedés belterületi útjainkon, járdáinkon Szabadidő hasznos eltöltése, generációk találkozása Falugondnoki szolgálat fejlesztése	Belterületi utak, járdák felújítása pályázat segítségével Programszervezés, olyan közösségi tér kialakítása, ahol minden generáció összejöhet Falugondnoki busz cseréje

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák .....

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők.....

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek.....

Folyamatosan odafigyelünk az idősek.....
Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén.....
Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők.....

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	
B	Feltárt probléma megnevezése	
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	
G	Az intézkedés felelőse	
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Járdák felújítása, akadálymentesítése	Akadálymentesítés nem teljes körűen megoldott, ezáltal szolgáltatásokhoz nem biztosított a megfelelő hozzáférés	Járdák akadálymentesítése, teljes körű hozzáférés biztosítása	Településfejlesztés	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia	Fejlesztések tervezése, pályázati források felkutatása	Polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Felújított, akadálymentes járdák száma	Pályázati forrás, önrész	Maradandó	Nem releváns
2	Falugondnoki Szolgálat fejlesztése	Falugondnoki Szolgálat ellátásához használt falubusz elhasználódása, műszaki állapotának nem megfelelősége	Megfelelő műszaki állapotú busszal teljesíthessük a falugondnoki feladatokat.	Falugondnoki szolgálatról szóló rendelet	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia	Falugondnoki busz cseréje pályázati úton	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	Beszertett új falugondnoki busz	Pályázati forrás	maradandó	nem releváns
3	Szabadidő hasznos eltöltése, generációk találkozása	Generációk elkülönülésének megakadályozása, közösség építése	Olyan közösségi tér kialakítása, ahol minden generáció összejöhet, hasznosan töltheti el a szabadidejét	Pályázati lehetőségek felkutatása	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia	Programszervezés, olyan közösségi tér kialakítása ahol minden generáció összejöhet	Polgármester, közművelődési szakember	2028. 12. 31. (vasárnap)	Szintvonalas programok száma	Pénzügyi háttér biztosítása, pályázati forrás	Folyamatos	Pályázati feltételeknek megfelelően.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Közfoglalkoztatottak számának növelése	Munkanélküli családok életminőségének	Közfoglalkoztatás rendszerének fenntartása, foglalkoztatás	1993. évi III. törvény	Új Roma Stratégia (2019-2030)	- költségvetésben az önrész biztosítása, - Munkaügyi	polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	foglalkoztatás időtartamáról, foglalkoztatottak számáról	- központi forrás, önrész	folyamatos	nem releváns

		romlása.	biztosítása.			Központhoz pályázat benyújtása			statisztika			
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekek megfelelő óvodai környezetben nevelése	Óvoda folyamatos fejlesztése pályázat útján	Óvodai nevelés korszerű környezetben, megfelelő felszereléssel való biztosítása, szükség esetén több óvoda felvétele	Közzoktatási törvény	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	Pályázati lehetőségek felkutatása	Óvodai intézményvezető	2028. 01. 01. (szombat)	Óvodába beíratott gyermekek száma	Pénzügyi háttér biztosítása, pályázati forrás	folyamatos	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	GYED-ről, GYES-ről visszatérő anyák munkahelyi problémái	Nők foglalkoztatásának nehézségei, hiánya.	Kisgyermekes nők foglalkoztatottságának növelése, rész munkaidős foglalkoztatottság.	családok támogatásáról szóló törvény	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	vállalkozások letelepedésének segítése	polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	elhelyezkedők számának növelése	központi forrás	folyamatos	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Egyedül élők segítése	Saját maguk ellátásának problémái.	Bevásárlások megoldása, favágás, hólapátolás, kisebb ház körüli munkálatok elvégzése.	Nemzeti Reform Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia	felmérés	Civil szervezetek bevonásával falugondnok	2028. 12. 31. (vasárnap)	segítések száma, igénylők száma	humán	folyamatos	Nem releváns
2	Idősek elszigetelődésének csökkentését célzó rendezvények szervezése	Idősek elmagányosodása.	Több program szervezése, közösségi életük fellendítése.	Nemzeti Reform Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia	igények felmérése	polgármester, könyvtáros	2028. 12. 31. (vasárnap)	Programok száma, programokon résztvevők száma	pénzügyi, humán	folyamatos	Nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Középületek akadálymentesítése (Közzintézménye k épületek, járdák, utak)	Akadálymentesítés nem megoldott, ezáltal szolgáltatásokhoz nem biztosított a megfelelő hozzáférés.	Közzintézmények, önkormányzati épületek, járdák, utak akadálymentesítése, teljes körű hozzáférés biztosítása.	Településfejlesztés	Országos Fogyatékosügyei Program (2015-2025)	fejlesztések tervezése, pályázati források felkutatása	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Akadálymentes épületek, utak száma	pályázati forrás, önrész	maradandó	Nem releváns

2	Önkormányzat épületének belső kialakítása mozgáskorlátozott személyek részére	A fogyatékkal élők, mozgáskorlátozott személyek hivatalos ügyeinek intézéséhez az önkormányzat épületének megfelelő kialakítás, felújítása	Fogyatékkal élők, mozgáskorlátozott személyek részére megfelelő ügyintézésre kialakított önkormányzati épület	Nemzeti Reform Program	Országos Fogyatékosügyi Program	Az önkormányzat hivatal épületének külső, belső felújítása	Polgármester, jegyző	2028. 01. 01. (szombat)	Igénybe vevők száma	Pályázati lehetőségek kihasználása	Maradandó	nem releváns
---	---	--	---	------------------------	---------------------------------	--	----------------------	-------------------------	---------------------	------------------------------------	-----------	--------------

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

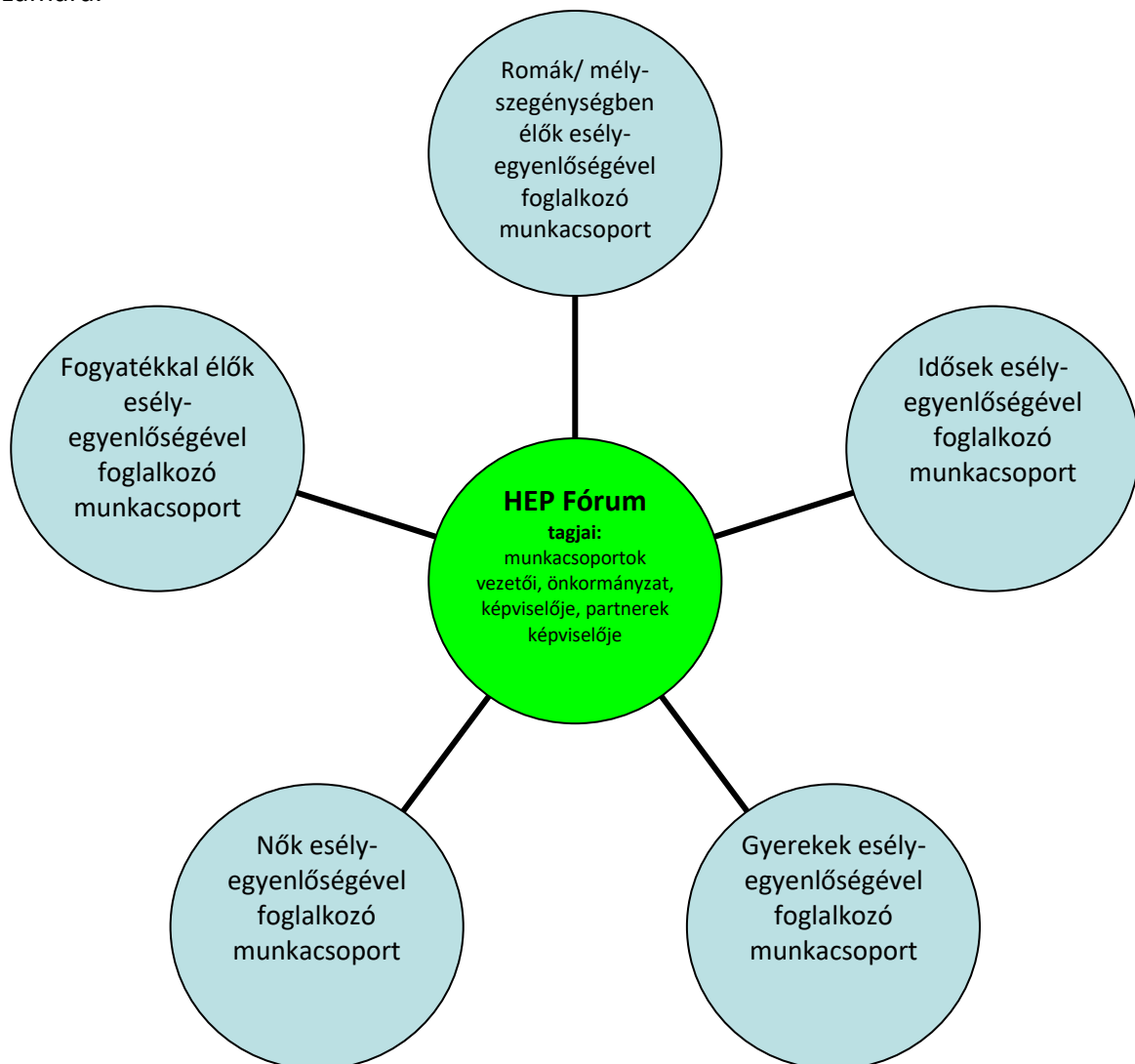
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,

- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Rábagyarmat község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Rábagyarmat község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és az 50/2023.(XII.07.) önkormányzati határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Rábagyarmat, 2023. december 7.

Horváthné Boldizsár Borbála
polgármester

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA